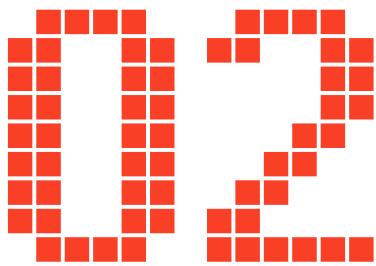

El ciberplagi acadèmic

Anàlisi del ciberplagi entre l'alumnat de batxillerat de les Illes Balears

<monografies>

El ciberplagi acadèmic

Anàlisi del ciberplagi entre l'alumnat de batxillerat de les Illes Balears

Directors de la recerca:

Jaume Sureda i Rubén Comas

Autors:

Jaume Sureda, Rubén Comas, Mercè Morey, Bartomeu Mut, Margalida Gili.

Coordinadora del projecte:

Margalida Gili

Estudi realitzat pel Grup de Recerca Educació i Ciutadania del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la UIB.

Alguns drets reservats

Aquesta obra està sota una llicència

Reconeixement-No comercial-Compartir sota la mateixa llicència

3.0 Espanya de Creative Commons. Per veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es>

o envieu una carta a Creative Commons,

3.1 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.

Edita:

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Innovació,
Interior i Justícia

iBit
Illes Balears
innovació
tecnològica

OBSI
Observatori balear de
la societat de la informació
obsi.ibit.org

Fundació iBit

Parc Bit. Ctra. Valldemossa, Km 7,4. Edifici 17 – Planta 3ª Porta D-2

07121 Palma, Illes Balears, Espanya

Tel +34 971 17 72 70 / 71

www.ibit.org

ISBN: 978-84-693-3782-0

PLAN
AVANZA

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE INDUSTRIA, TURISMO
Y COMERCIO

Universitat de les
Illes Balears

XarxaseguraIB
Info més segura per als menors de
les Illes Balears

Sumari

1. Introducció.....	4
Aspectes analitzats en aquest estudi.....	4
Fitxa tècnica.....	7
2. Resultats descriptius.....	8
Característiques sociodemogràfiques de la mostra. Autoconcepte dels enquestats amb relació al rendiment acadèmic i a les seves habilitats en l'ús de les TIC.....	8
Prevalença del plagi	13
Prevalença del plagi atribuït.....	20
Competències informacionals.....	25
Causes del plagi.....	34
3. Apèndix.....	42
Qüestionari emprat.....	42
Índex de gràfics.....	46
Referències.....	48
Bibliografia recomanada sobre el tema.....	48

1. Introducció

Aspectes analitzats en aquest estudi

Internet no ha “inventat” el plagi. Però segurament, això sí, l'ha fet més fàcil (tant a l'hora de cometre'l, com també a l'hora de detectar-lo) i, en conseqüència, n'ha ampliat la seva extensió, profunditat i freqüència a tots els nivells i àmbits de la nostra societat (art, política, literatura, periodisme, ensenyament, recerca, etc.). El plagi és, abans que res, un fenomen cultural complex lligat a nombrosos i diversos constructes socials. La forma vigent, en contextos del món occidental, de representar i donar cos a la creació, l'autoria i la propietat intel·lectual, el copyright, els drets d'autor i també, consegüentment, el plagi, situa el seu origen un poc més de tres segles enrere i va íntimament lligada a conceptes com l'individualisme, l'autonomia, l'originalitat i la propietat privada (Swearingen, 1999). Tal com assenyala Mallon (2001), la noció d'autoria i propietat intel·lectual en texts escrits sorgeix a Europa en el moment de convergència històrica entre la reforma protestant i l'adveniment de la impremta. El foment de l'individualisme i de l'originalitat que promogueren corrents com la Il·lustració i el Romanticisme també són factors clau per comprendre com ha anat evolucionant la forma d'entendre l'autoria i els principis de la creació intel·lectual. Però, insistim, les qüestions relatives a la creació, l'originalitat i l'autoria no sempre s'han entès de la mateixa forma; són, com hem comentat, constructes socials que han anat canviant al llarg del temps i de l'espai. I, sens dubte, els canvis continuaran en el futur.

Des de principis de la dècada dels noranta del segle passat, en molts països del nostre entorn (sobretot en els de l'àmbit anglosaxó), es dedica una atenció especial a l'estudi del plagi acadèmic comès per l'alumnat, principalment dels nivells superiors del sistema educatiu. Aquesta atenció s'emmarca en l'àmbit de l'honestedat i integritat acadèmica (Academic integrity) i fa referència als principis rectoris que han d'imperar en qualsevol institució d'ensenyament i recerca i que han de respectar tots els col·lectius que hi participen. La integritat acadèmica té a veure amb: a) la integritat i honestedat en la gestió de la institució; b) la integritat i honestedat en l'acció formativa-educativa; c) la integritat i honestedat en la recerca i investigació i d) la integritat i honestedat en l'aprenentatge. Així doncs, l'honestedat implica tots els col·lectius que formen la comunitat acadèmica: gestors i directors, personal de serveis i administració, docents, investigadors i, com no podia ser d'altra manera, l'alumnat. És precisament sobre la integritat acadèmica d'aquest darrer grup -el dels alumnes- sobre el que més s'ha investigat i treballat.

Per regla general, quan es parla de pràctiques acadèmiques honestes o deshonestes de l'alumnat es fa referència a aquests tres grans àmbits:

- Integritat acadèmica lligada a l'elaboració i presentació de treballs, camp en què s'inclouen, entre d'altres, pràctiques com ara: plagiar treballs, falsejar dades i resultats de treballs, “inventar” bibliografia, etc.
- Integritat acadèmica lligada a activitats d'avaluació, camp en què s'inclouen accions tals com: copiar d'un company en un examen, copiar de notes pròpies en un examen, aconseguir les preguntes de l'examen abans de temps, etc.
- Integritat acadèmica lligada a la vida quotidiana de la institució educativa, àrea en què s'inclouen comportaments com: respecte i cura del mobiliari i recursos de la institució, respecte i comportament cívic cap a la resta de companys i membres de la institució, etc.

El treball que aquí es presenta s'emmarca en el primer dels àmbits descrits i analitza el plagi acadèmic de l'alumnat de batxillerat de les Illes Balears. És aquest un camp molt poc explotat en el nostre país i del qual hi ha únicament, a hores d'ara, un treball pioner dut a terme pel Grup de Recerca Educació i Ciutadania de la Universitat de les Illes Balears. Un estudi realitzat entre els anys 2006 i 2009¹ que es va centrar en l'anàlisi i descripció del fenomen del plagi acadèmic entre l'alumnat universitari. Tot i seguint aquesta línia, i amb el suport de la Fundació IBIT, el que es descriu al llarg de les pàgines següents és la primera aproximació empírica que s'ha duit a terme a Espanya al voltant del plagi acadèmic al batxillerat. Tal com reflecteix la Taula I, els àmbits que s'han analitzat han estat els següents: a) prevalença del plagi acadèmic entre l'alumnat; b) causes associades al plagi segons l'alumnat de batxillerat de les Illes Balears i c) competències informacionals de l'alumnat de batxillerat de les Illes Balears aplicades a l'elaboració de treballs acadèmics.

ÀMBITS D'ANÀLISI	SUBÀMBITS	OBJECTIUS	PREGUNTA/ES DEL QÜESTIONARI RELACIONADES AMB OBJECTIUS ²
Prevalença del plagi	<ul style="list-style-type: none"> • Prevalença declarada • Prevalença atribuïda 	<ul style="list-style-type: none"> • Es pretén destriar fins a quin punt està present la pràctica de copiar i enganxar a l'hora de fer treballs entre l'alumnat de batxillerat de les IB • S'estableixen dos nivells de mesura: la freqüència declarada (allò que un mateix admet fer en primera persona) i la freqüència atribuïda (allò que hom considera i/o sap que fan la resta de companys) 	1, 2, 3, 4
	<ul style="list-style-type: none"> • Plagi digital vs. Plagi tradicional • Autoplagi • Plagi castellà / català / altres 	<ul style="list-style-type: none"> • Analitzar si existeixen diferències de prevalença entre el plagi digital i el predigital • Descriure la prevalença de l'autoplagi (entregar els mateixos treballs en diverses ocasions) • Analitzar la incidència del plagi en treballs fets en català i castellà 	1, 2, 3
Causes del plagi	<ul style="list-style-type: none"> • Atribuïdes a l'alumnat • Atribuïdes al professorat • Atribuïdes a la institució escolar • Exosistema 	<ul style="list-style-type: none"> • Valorar les principals causes/factors associats a la comissió de plagi entre l'alumnat de batxillerat de les IB, diferenciant-les en els principals nivells establerts per la literatura existent en la matèria 	3
Competències informacionals per al desenvolupament de treballs acadèmics	<ul style="list-style-type: none"> • Estratègies de cerca documental • Coneixements i habilitats elaboració de treballs • Fonts de documentació emprades per elaborar treballs • Avaluació de la informació • Coneixement en normes de citació 	<ul style="list-style-type: none"> • Descriure les principals estratègies de documentació de l'alumnat de batxillerat de les IB • Analitzar l'habilitat en elaboració de treballs • Descriure les fonts de documentació • Descriure el coneixement en normes de citació • Valorar la capacitat de destriar les fonts d'informació 	3, 4

1 Estudi desenvolupat en el marc del projecte de Recerca i Desenvolupament del MCiT "El ciberplagio académico entre el alumnado universitario"

2 En un dels apèndix es reproduïx el qüestionari emprat.

Variables independents	<ul style="list-style-type: none">• Percepció bon / mal estudiant• Centre• Nivell estudis pares• Disponibilitat Recursos/TIC• Gènere• Branca d'estudis• Domini idiomàtic/ llengües emprades• Expectatives acadèmiques• Habilitat en ús de les TIC• Hàbit lector• Copiar a exàmens• Freqüència ús TIC + possessió d'ordinador• Origen (personal i familiar)• Nivell estudis que cursa (1r o 2n) <p>• Variables diverses que serviran per correlacionar amb els àmbits anteriors a fi i 3, 4 efecte de poder elaborar perfils predictors</p>
------------------------	---

Taula I: Àmbits d'anàlisi i objectius de la recerca (Font: elaboració pròpia)

La finalitat principal d'aquest estudi consisteix a descriure quina és la situació del plagi acadèmic a les nostres aules, i, més concretament, quina és la situació entre l'alumnat que es prepara i forma per accedir a la universitat: què n'opinen del plagi acadèmic? fins a quin punt és una realitat constatable? quins creuen els alumnes que són els factors que poden ajudar a entendre el perquè de la situació? Aquestes, i d'altres, són les qüestions a què pretenem donar resposta en aquest document. Esperam aportar una mica de llum per aclarir una situació en què cal estar a l'aguait i focalitzar els esforços necessaris perquè no es converteixi, si no ho ha fet ja, en una espècie de plaga que corrompi els fonaments i principis bàsics dels qui estan cridats, en un futur gens llunyà, a accedir al sistema universitari i formar-se com a ciutadans compromesos i professionals qualificats.

Fitxa tècnica

Univers: Alumnat de primer i segon de batxillerat de les Illes Balears (12.192³).

Afixació: Proporcional.

Punts de la mostra: 19 centres educatius de les Illes Balears: 13 de Mallorca, 3 de Menorca i 3 d'Eivissa; dels quals 15 són Instituts d'Educació Secundària, 3 centres concertats i 1 col·legi privat⁴.

Procediment del mostreig: Polietàpic, estratificat per conglomerats amb selecció de les unitats primàries de mostreig (centres educatius) de forma aleatòria proporcional, i de les unitats secundàries (unitats en el centre) per afixació proporcional segons cicle educatiu, i de les unitats finals (alumnat) per quotes.

Mostra: 1.291 unitats d'anàlisi —qüestionaris— de les quals resulta un error mostral per al conjunt de la mostra del 2,6 estimat per a un nivell de confiança del 95% i sota la condició més desfavorable de $p=q=0,05$.

Tipus: Enquesta.

Treball de camp: Realitzat entre els dies 15 de febrer i 19 de març de 2010, ambdós inclosos, per tres enquestadors, alumnes de la UIB, prèviament formats i entrenats.

Processament de dades: Les dades obtingudes han estat explotades amb el paquet estadístic SPSS 17 per a Windows 7.

3 Font: Direcció General de Planificació i Centres. Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears.

4 Els centres de Mallorca són: IES de Santa Margalida, IES d'Artà, IES de Llucmajor, IES de Binissalem, IES Bendinat (Calvià), IES Sa Pobla, IES Sineu, IES Josep Sureda (Palma), IES Son Pacs (Palma), centre concertat Aula Balear (Palma), centre concertat Sant Francesc (Palma), IES Son Rullan (Palma), centre privat Lluís Vives.

Els centres de Menorca són: IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella), IES Joan Ramis (Maó), IES Josep Miquel i Guàrdia (Alaior).

Els centres d'Eivissa són: IES Xarc (Sta. Eulàlia), IES Sa Colomina (Eivissa), centre concertat Sa Real (Eivissa).

L'equip de Recerca Educació i Ciutadania agraeix a tots els centres participants la col·laboració en aquest estudi.

2. Resultats descriptius

Característiques sociodemogràfiques de la mostra. Autoconcepte dels enquestats amb relació al rendiment acadèmic i a les seves habilitats en l'ús de les TIC.

El 84,7% dels enquestats afirma haver nascut a les Balears; el 5% ho va fer en una altra comunitat autònoma d'Espanya i el 10,3% a l'estranger. Els percentatges de pares i mares nascuts a Balears és considerablement inferior: 63,3% en el cas de les mares i 60,8% en el cas dels pares.

El 56,8% dels enquestats són dones i el 43,2% homes. La majoria (66,3%) segueix l'itinerari d'Humanitats i Ciències Socials; el 24% el de Ciències Naturals i Salut i el 9,7% el de Tecnologia.

La llengua catalana és la més emprada a l'hora de relacionar-se amb els companys de classe i amb la família, i també és la més utilitzada a l'hora d'elaborar treballs acadèmics.

El 28% afirma que, en el darrer període d'exàmens, no ha suspès cap assignatura. També és un 28% el que afirma haver suspès 4 o més assignatures. La immensa majoria -més del 80%- està d'acord o molt d'acord en considerar-se un bon estudiant. També és una immensa majoria (91,3%) de l'alumnat de batxillerat la que vol estudiar a la universitat.

Són considerablement superiors els percentatges de pares i mares amb estudis universitaris de l'alumnat que cursa batxillerat que els dels que no tenen estudis o només de primària. El 26'6% de les mares de l'alumnat de batxillerat té estudis universitaris; en el cas dels pares, aquest percentatge és un poc inferior: del 25'4%.

Els enquestats es consideren hàbils o molt hàbils en el maneig de les TIC: així ho manifesten el 87,7% dels enquestats. També són majoria (el 64,3%) els qui creuen que els seus professors no saben emprar Internet millor que ells. Més baixa és encara la valoració que fan de les habilitats del seus pares a l'hora d'emprar Internet: el 73,3% no creu que els seus progenitors siguin més hàbils que ells.

Quadre 1. Gènere, curs, itinerari que segueixen i lloc de naixement dels enquestats.

Gènere	Home	43,2%	
	Dona	56,8%	
Curs	Primer	55,3%	
	Segon	44,7%	
Itinerari	C. de la Natura i Salut	24%	
	Humanitats i C. Socials	66,3%	
	Tecnologia	9,7%	
Lloc de naixement	Illes Balears	Una altra Comunitat	Un altre país
	84,7%	5%	10,3%

Quadre 2. Lloc de naixement dels pares i mares dels enquestats.

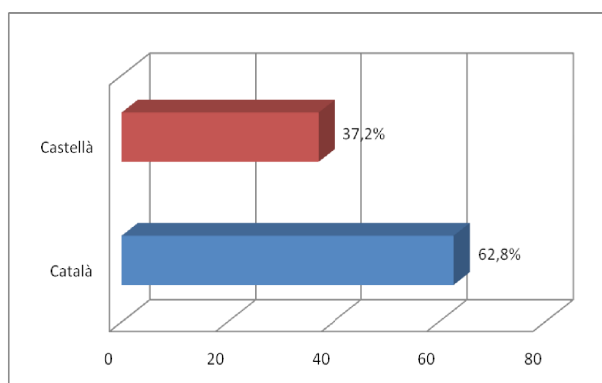
	Lloc de naixement		
	Illes Balears	Altra Comunitat Autònoma	Altres països
Pare	60,8%	26,1%	13,1%
Mare	63,3%	23,2%	13,50%

Quadre 3. Nivell d'estudis dels pares i de les mares.

	Nivell d'estudis			
	Sense estudis	Primaris	Secundaris	Universitaris
Pare	3,6%	22,4%	48,6%	25,4%
Mare	2,7%	20,9%	49,8%	26,60%

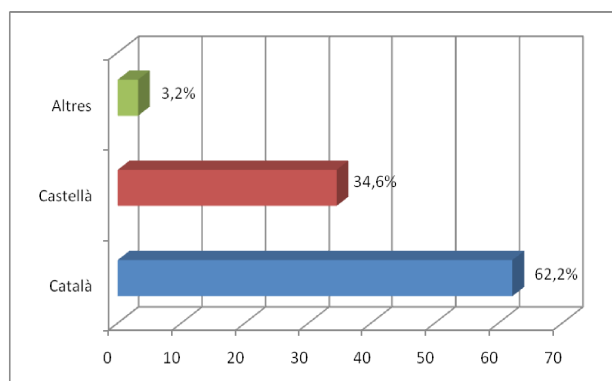
Gràfic 1. Idioma emprat amb major freqüència quan es relacionen amb els companys de classe.

(Pregunta: Assenyala l'idioma que empires amb major freqüència quan et relaciones amb els teus companys de classe)

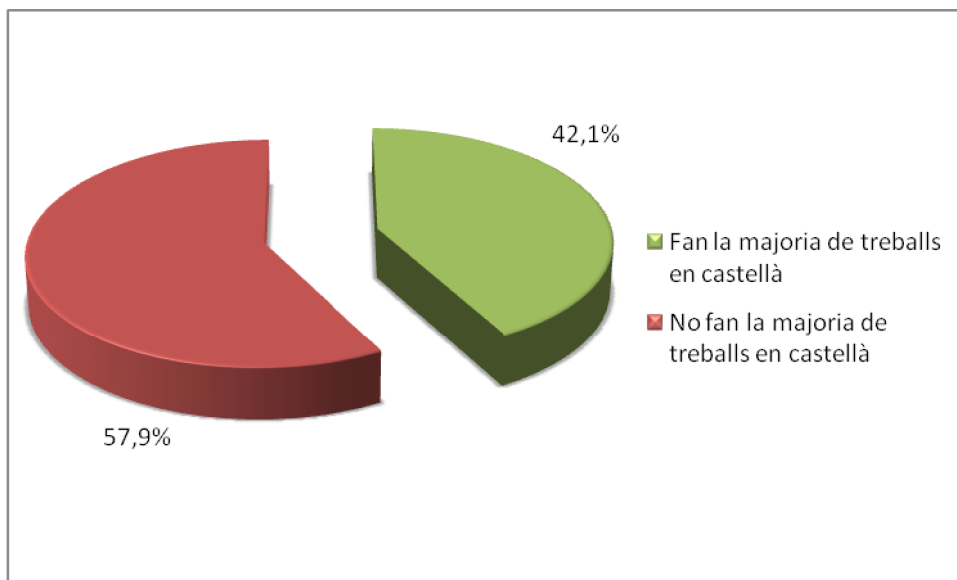
Gràfic 2. Idioma emprat amb major freqüència quan es relacionen amb la família.

(Pregunta: Assenyala l'idioma que empires amb major freqüència quan et relaciones amb membres de la teva família)

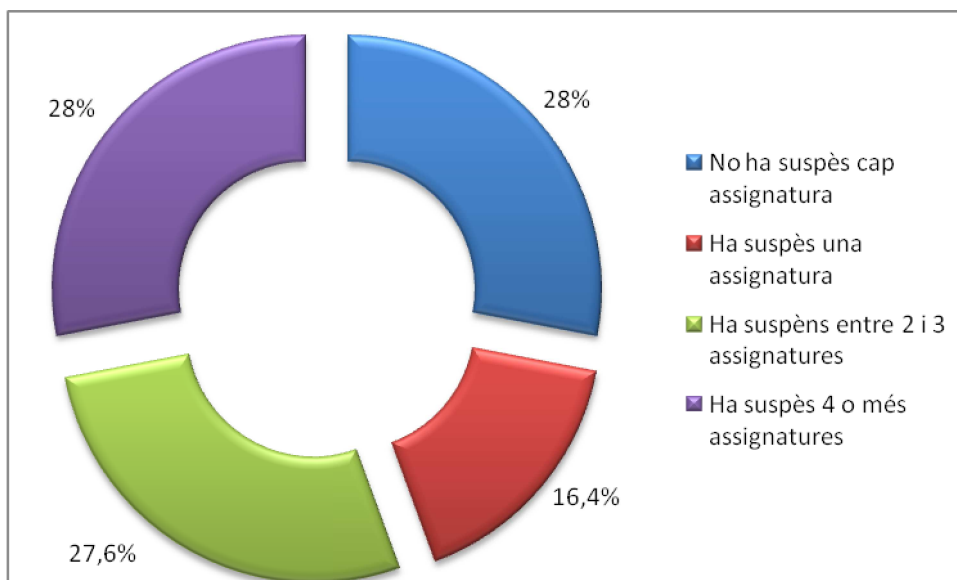

Gràfic 3. Percentatges d'alumnes que estan d'acord o en desacord amb l'afirmació que fan la majoria de treballs en castellà.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Faig la majoria de treballs en castellà". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord"⁵)

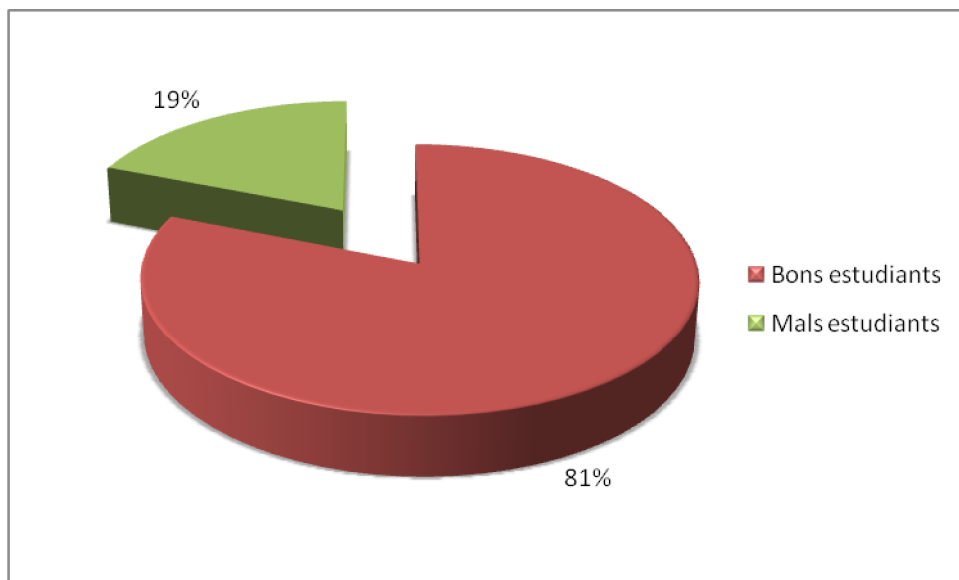
Gràfic 4. Percentatges d'alumnes que afirmen haver aprovat o suspès en el darrer període d'exàmens.

⁵ Tots els ítems pertanyents al quart bloc de preguntes del qüestionari tenien com a possibilitat de resposta una escala d'entre 0 i 10. Per tal de mostrar més clarament els resultats obtinguts, s'ha optat per fer dos tipus d'agrupacions d'aquestes respostes: d'una banda, codificar-les com a "d'acord" o "no d'acord" amb l'afirmació, tot tenint en compte si s'ha marcat de 0 a 4 (inclosos) o de 5 a 10, respectivament. D'altra banda, l'altra codificació va ser "totalment en desacord" (puntuacions entre 0 i 2), "en desacord" (3 i 4), "d'acord" (entre 5 i 7) i "totalment d'acord" (de 8 a 10). Així, a partir d'ara, dins del text es troben dades exposades en funció d'aquests dos tipus de codificacions per a tots els ítems pertanyents a aquest bloc.

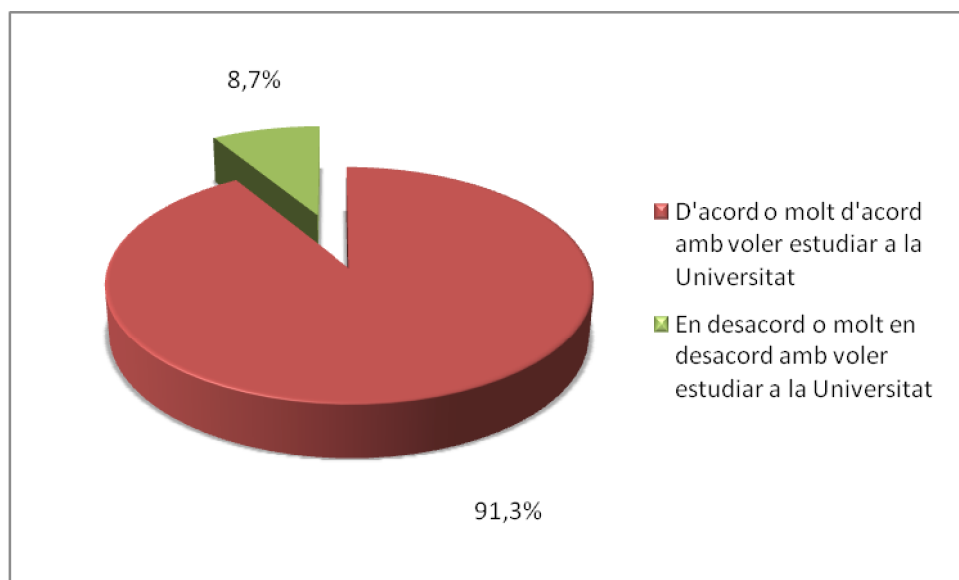
Gràfic 5. Autoconcepte dels enquestats amb relació a la seva condició d'estudiant.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Sóc un bon estudiant". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

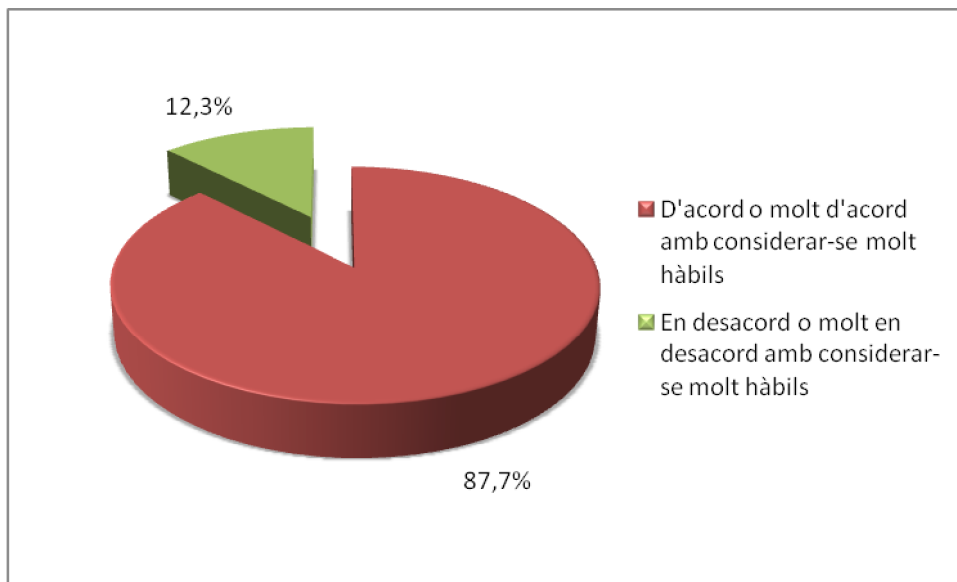
Gràfic 6. Percentatges dels alumnes que diuen que volen estudiar a la universitat.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Vull estudiar a la universitat". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

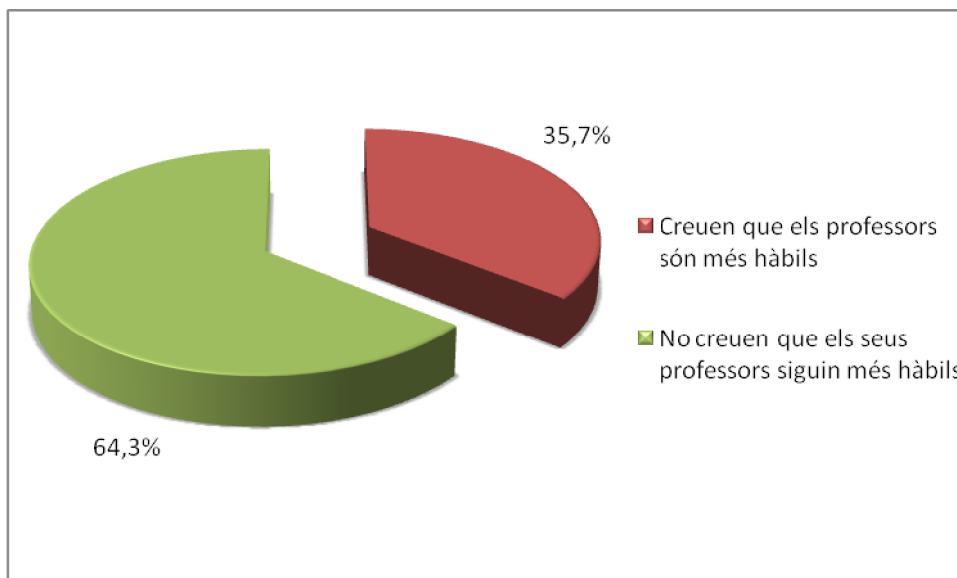
Gràfic 7. Percentatges dels qui afirmen ser hàbils en el maneig de les TIC.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Sóc molt hàbil en el maneig de les TIC". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

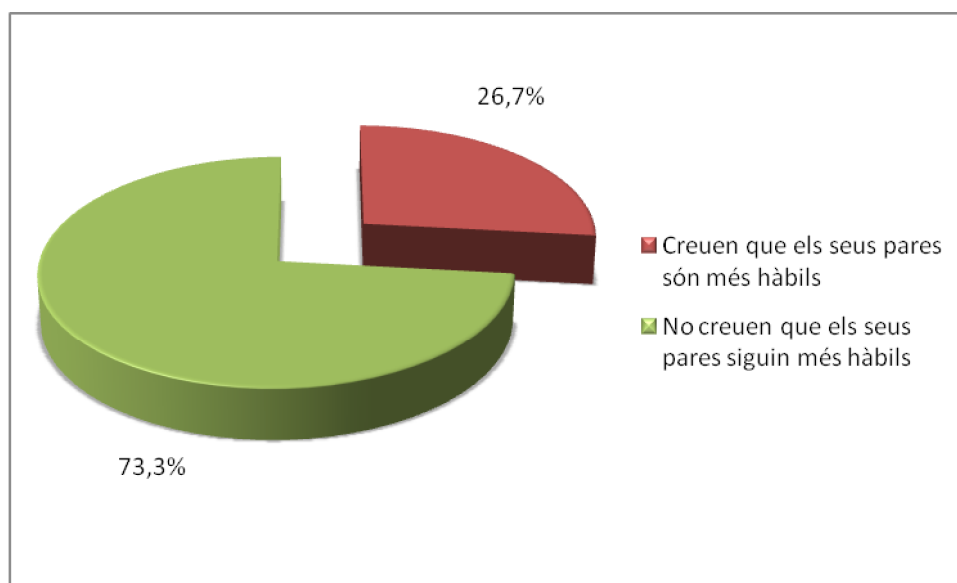
Gràfic 8. Percentatges dels qui afirmen ser més o menys hàbils que els seus professors en el maneig d'Internet.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "En general, crec que els professors saben emprar millor Internet que jo". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

Gràfic 9. Percentatges dels qui afirmen ser més o menys hàbils que els seus pares en el maneig d'Internet.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Els meus pares són més hàbils que jo en el maneig d'Internet". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

Prevalença del plagi

Segons es desprèn dels resultats obtinguts, la forma de plagi més comuna entre l'alumnat de batxillerat de Balears és el que es coneix com a *plagi collage*; és a dir, la composició d'un treball a partir de retalls i fragments de diferents fonts. Copiar de llocs web fragments de textos i, sense citar, enganxar-los directament a un document que s'ha entregat com a treball d'una assignatura és una pràctica que el 83,2% afirma haver realitzat. La segona pràctica deshonest relacionada amb el plagi acadèmic amb una major prevalença consisteix a copiar fragments de fonts impreses i usar-los, sense citar, per a un treball: el 77,6% afirma haver-ho fet en alguna ocasió.

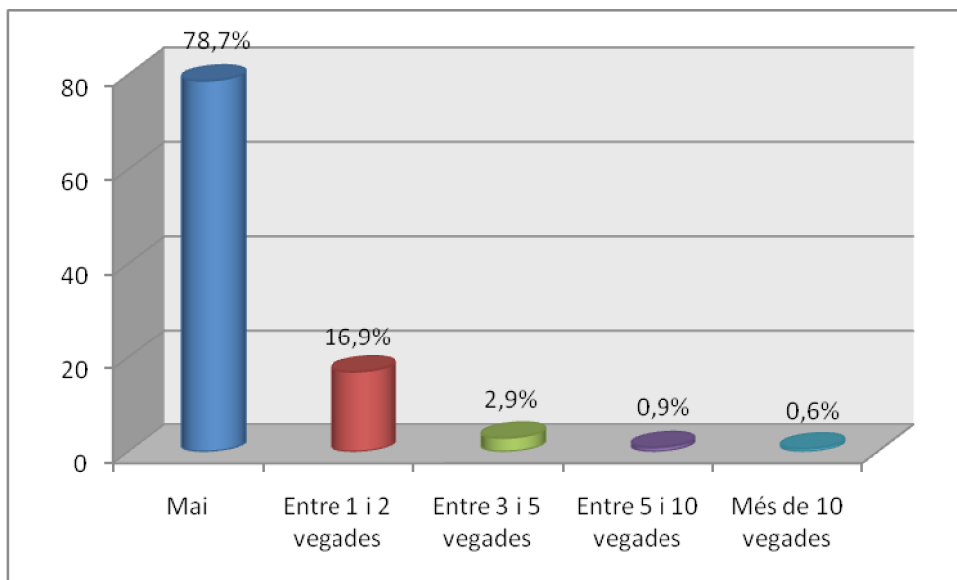
Una mica més d'un de cada deu enquestats (13,3%) afirma haver descarregat un treball complet d'Internet i haver-lo entregat, sense canvis, com a propi; hi ha un 0,7% que manifesta haver-ho fet més de 10 vegades. El percentatge dels qui afirmen haver descarregat un treball complet que s'ha lliurat com a propi, però, en aquest cas, traduït d'un altre idioma és del 20,3%; hi ha un 1,4% que declara haver-ho fet més de 10 vegades. Encara és superior el percentatge dels qui afirmen haver fet un treball sense cap aportació personal, simplement copiant i aferrant: ho ha fet el 43,2%.

Pagar a algú perquè faci un treball acadèmic (o comprar-lo mitjançant Internet) és la pràctica deshonest que un major nombre dels enquestats (95,5%) afirma que no ha realitzat mai; així i tot, però, hi ha un 4,5% que diu haver-ho fet en alguna ocasió.

El 76,1% afirma haver copiat alguna vegada durant un examen a ESO o batxillerat. El 95,3% coneixen el web *El Rincón del Vago* però el percentatge dels qui diuen haver-ne copiat treballs es limita al 36,5%.

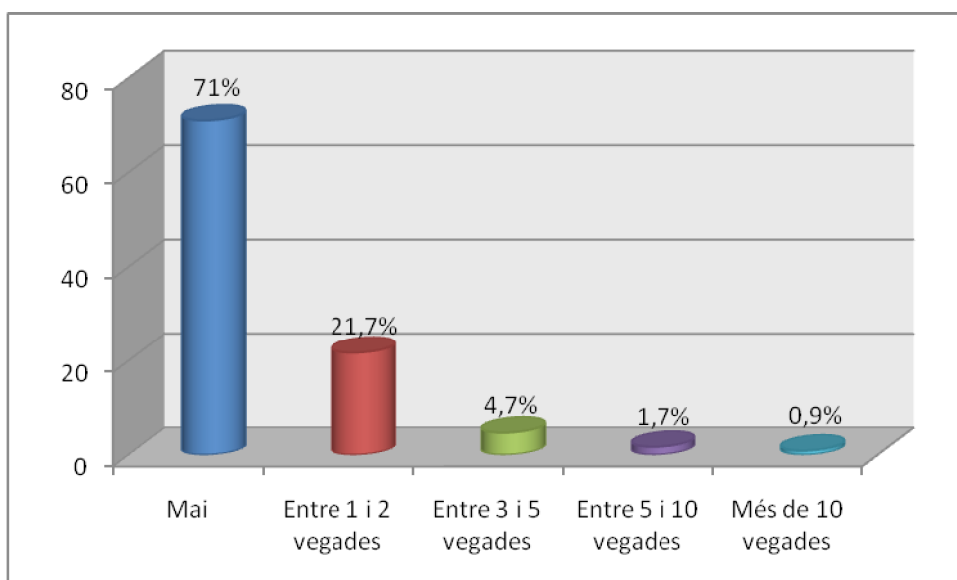
Gràfic 10. Percentatges d'alumnes que afirmen haver entregat un treball que havien fet i lliurat en cursos anteriors.

(Pregunta: *Has entregat un treball realitzat per tu que ja havies lliurat en cursos anteriors, per a la mateixa assignatura o per a una altra?*)

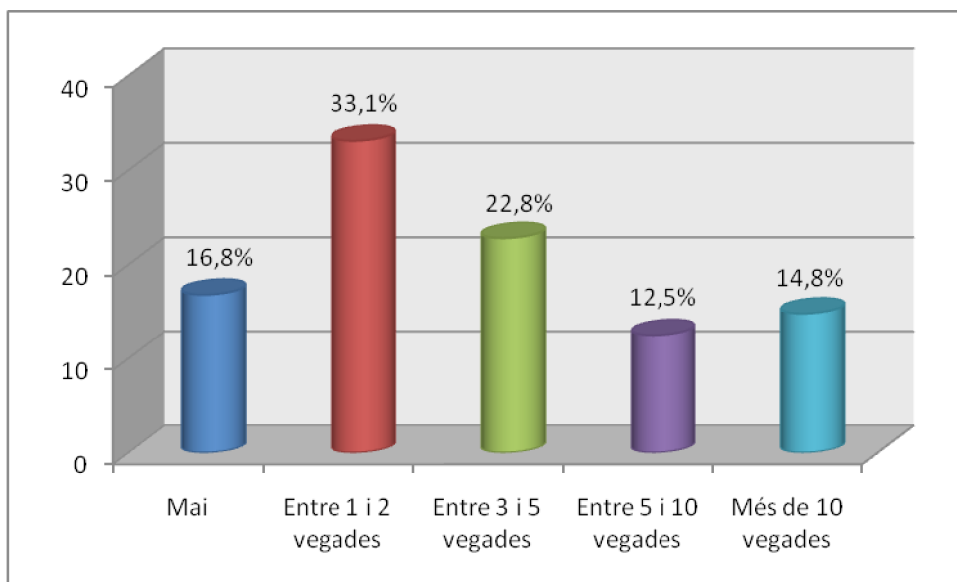
Gràfic 11. Percentatges d'alumnes que afirmen haver entregat un treball realitzat per un altre alumne que ja havia estat lliurat en cursos anteriors.

(Pregunta: *Has entregat treballs realitzats per un altre alumne que ja havia estat lliurat en cursos anteriors, per a la mateixa assignatura o per a una altra?*)

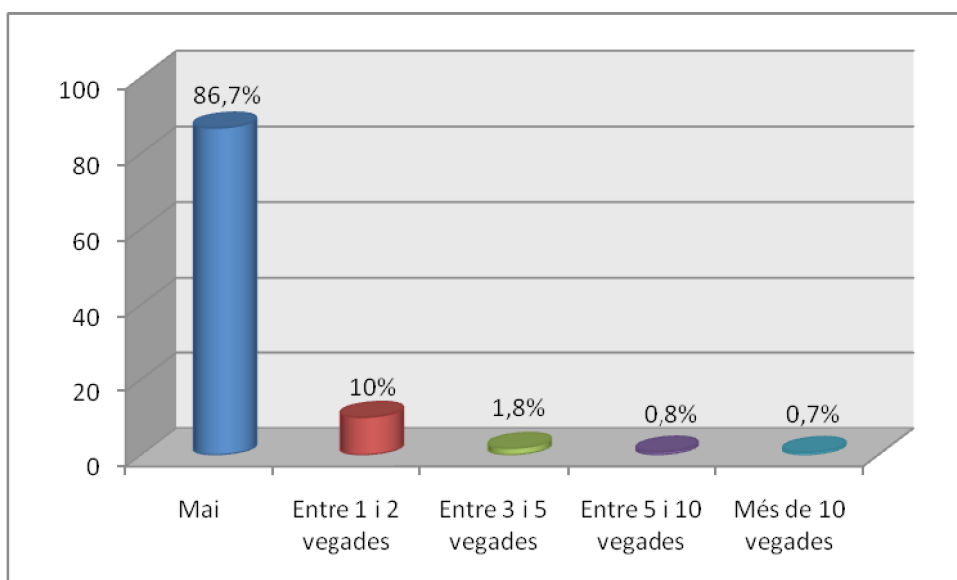
Gràfic 12. Percentatges d'alumnes que afirmen haver copiat de llocs web fragments de textos i haver-los enganxat en un document que s'ha fet passar com a propi.

(Pregunta: *Has copiat de llocs web fragments de textos i —sense citar— enganxat-los directament en un document—en el qual hi ha una part de text escrita per tu mateix/a— i entregar-lo com a treball d'una assignatura?*)

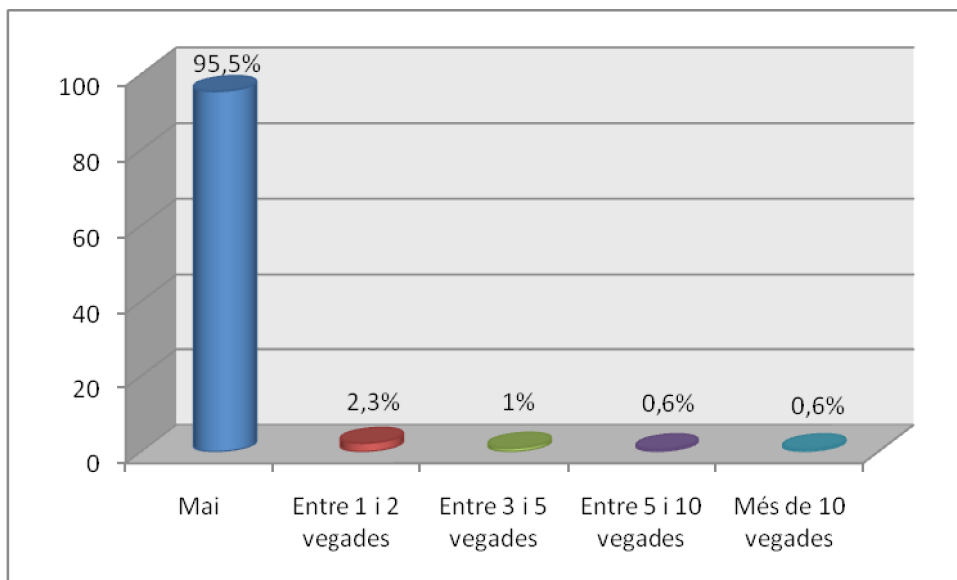
Gràfic 13. Percentatges d'alumnes que afirmen haver descarregat un treball complet d'Internet i entregar-lo com a treball propi.

(Pregunta: *Has descarregat algun treball complet d'Internet i l'has entregat, sense canvis, com a treball teu?*)

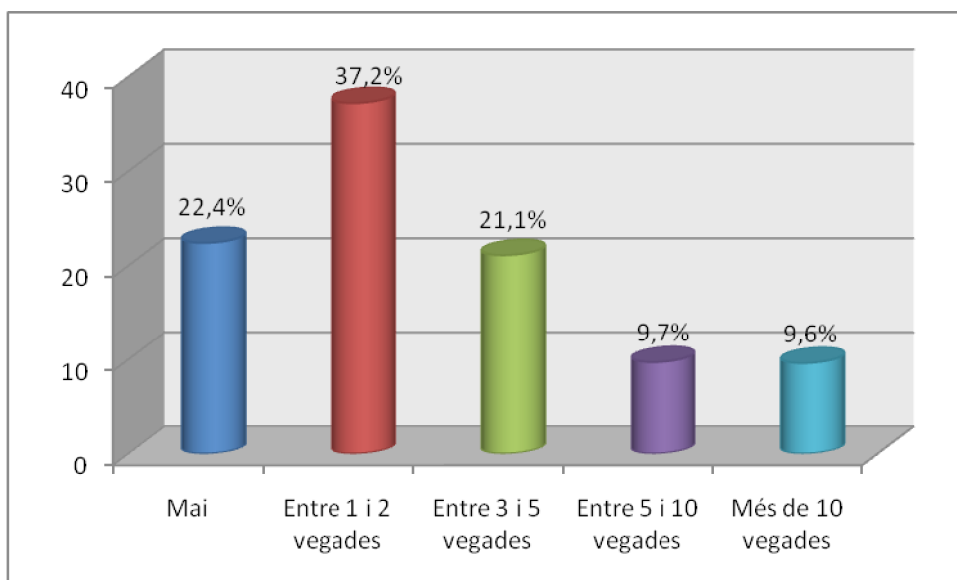
Gràfic 14. Percentatges d'alumnes que afirmen haver pagat per treballs acadèmics.

(Pregunta: *Has pagat a algú perquè faci un treball acadèmic o l'has comprat, per exemple, mitjançant Internet?*)

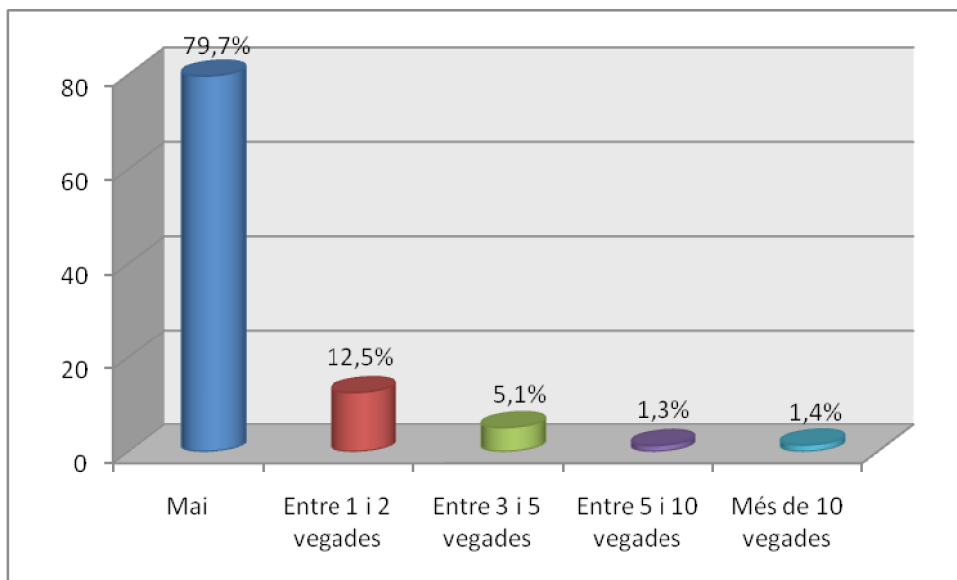
Gràfic 15. Percentatges d'alumnes que afirmen copiar fragments de fonts impreses.

(Pregunta: *Has copiat fragments de fonts impreses (llibres, enciclopèdies, diaris, articles de revista, etc.) i els has emprat —sense citar— per a un treball?*)

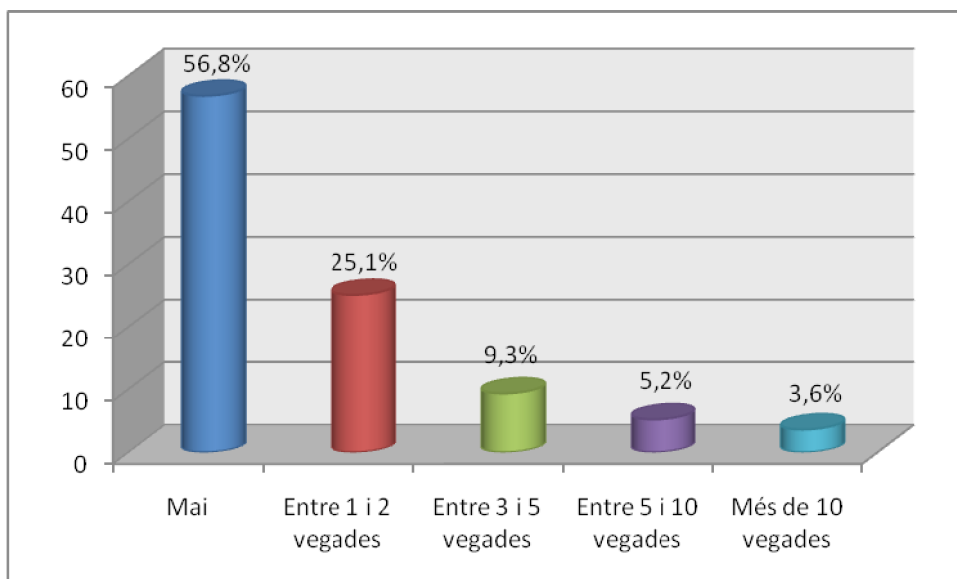
Gràfic 16. Percentatges d'alumnes que afirmen haver descarregat un treball d'Internet, haver-lo traduït i lliurat com si fos fet per ell.

(Pregunta: *Has descarregat un treball complet d'Internet, traduït i entregat com a teu?*)

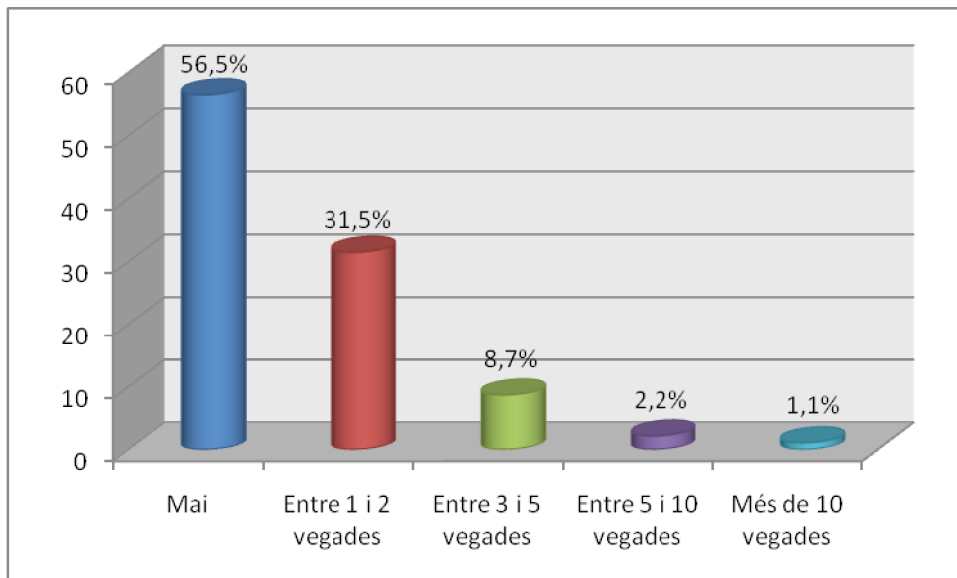
Gràfic 17. Percentatges d'alumnes que afirmen haver fet un treball a partir de fragments copiats literalment de llocs web.

(Pregunta: *Has fet íntegrament un treball a partir de fragments copiats literalment de llocs web, sense que al treball hi hagi cap part realment escrita per tu?*)

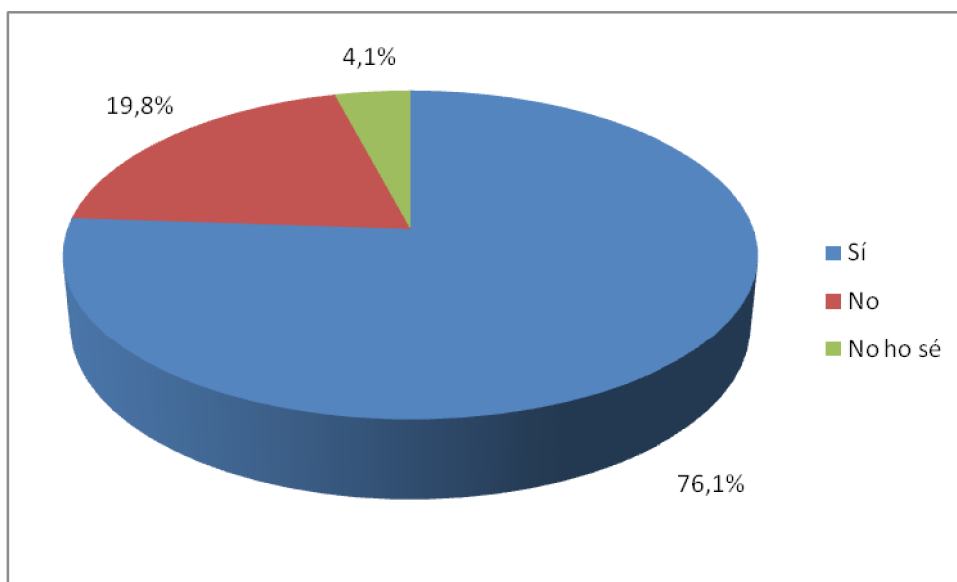
Gràfic 18. Percentatges d'alumnes que afirmen copiar parts de treballs lliurats en anys anteriors.

(Pregunta: *Has copiat parts de treballs lliurats en anys anteriors i els has usat com a parts d'un treball acadèmic nou?*)

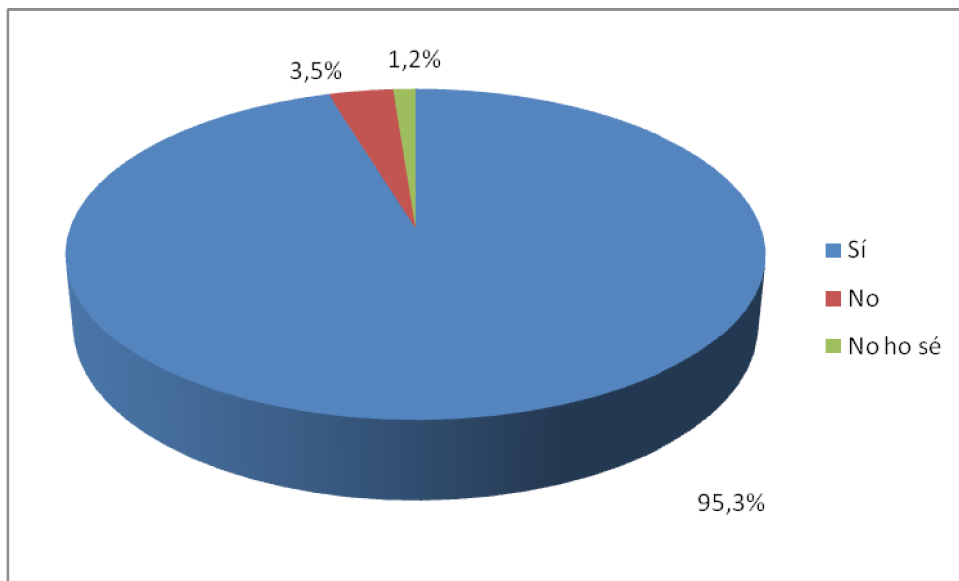
Gràfic 19. Percentatges d'alumnes que afirmen haver copiat durant un examen.

(Pregunta: *Has copiat alguna vegada durant un examen a ESO i/o batxillerat?*)

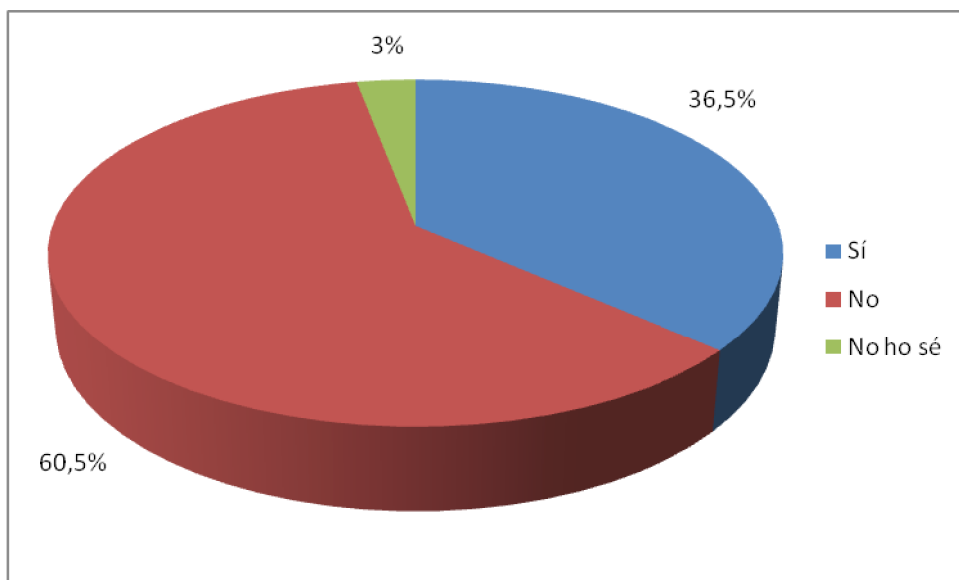
Gràfic 20. Percentatges d'alumnes que afirmen conèixer el web *El Rincón del Vago*.

(Pregunta: *Coneixes el web El Rincón del Vago?*)

Gràfic 21. Percentatges dels qui afirmen haver copiat treballs del web *El Rincón del Vago*.

(Pregunta: *Alguna vegada has copiat treballs del web El Rincón del Vago?*)

Prevalença del plagi atribuït

Quan el que es demana a l'alumne no és el seu comportament, sinó el dels seus dos millors companys o companyes de classe, els percentatges de pràctiques deshonestes augmenta de forma considerable.

Copiar de llocs web fragments de textos i, sense citar, enganxar-los directament en un document que s'ha entregat com a treball d'una assignatura és una pràctica que el 85,8% afirma saber o creure que duen a terme els seus dos millors amics (recordem que el percentatge dels qui afirmaven fer-ho ells mateixos era del 83,2%). La segona pràctica deshonest amb una major prevalença atribuïda també consisteix a copiar fragments de fonts impreses i usar-los, sense citar, per a un treball: el 81,7% afirma que els seus millors amics ho fan (el percentatge era del 77,6% quan es referien al seu propi comportament).

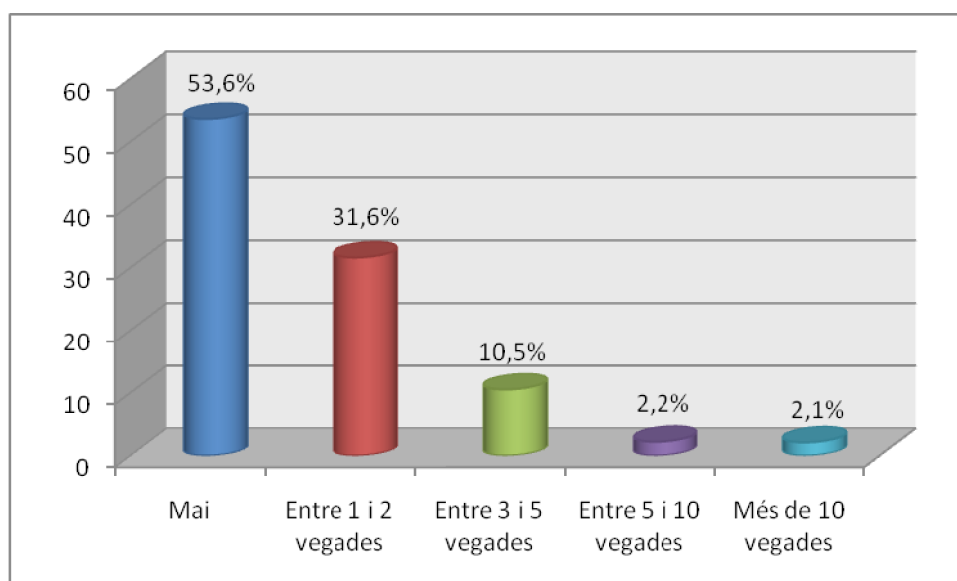
Més rellevants són les diferències entre el comportament propi i l'atribuït als companys de classe quan es refereixen al fet de descarregar un treball complet d'Internet i entregar-lo, sense canvis, com si fos fet seu. El 36,3% afirma saber o creure que els seus amics ho fan, mentre que només el 13,3%, com havíem vist en l'apartat anterior, s'atribueix a ell mateix aquest comportament.

El percentatge dels qui afirmen que els seus companys han fet treballs sense cap aportació personal, simplement copiant i aferrant, és del 59,1% (el dels qui declaren en primera persona haver dut a terme aquesta pràctica era del 43,2%)

Pagar a algú perquè faci un treball acadèmic (o comprar-lo mitjançant Internet) també és la pràctica deshonest que un major nombre dels enquestats (85%) diuen que els seus companys no han fet mai; així i tot, també és aquesta una pràctica més atribuïda als altres que no pas acceptada.

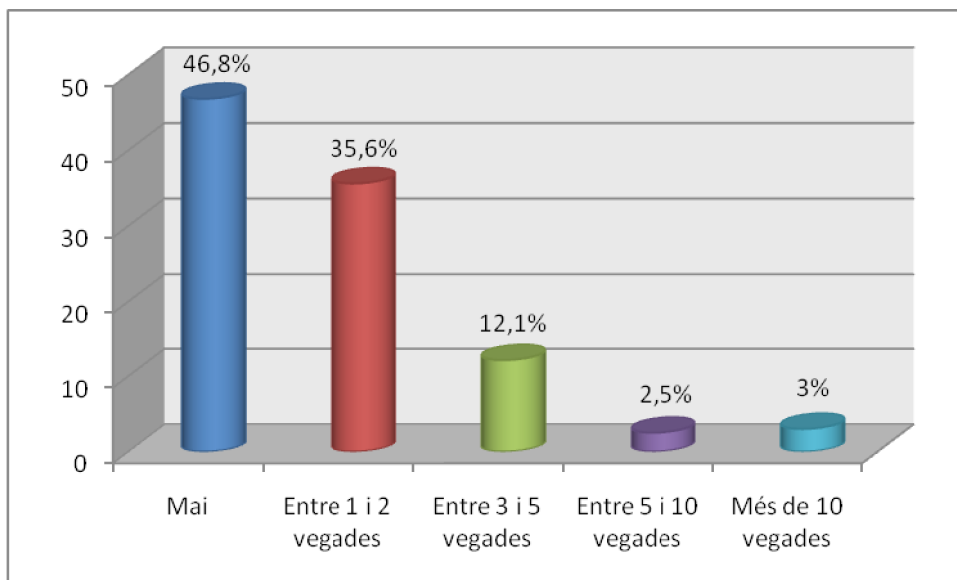
Gràfic 22. Percentatges d'alumnes que afirmen creure o saber que els seus dos millors amics de classe han entregat un treball que havien fet i lliurat en cursos anteriors.

(Pregunta: *Es tracta que pensis amb els teus dos millors amics i assenyalis si creus o saps que han entregat treballs realitzats per ells però que ja havien lliurat en cursos anteriors*)

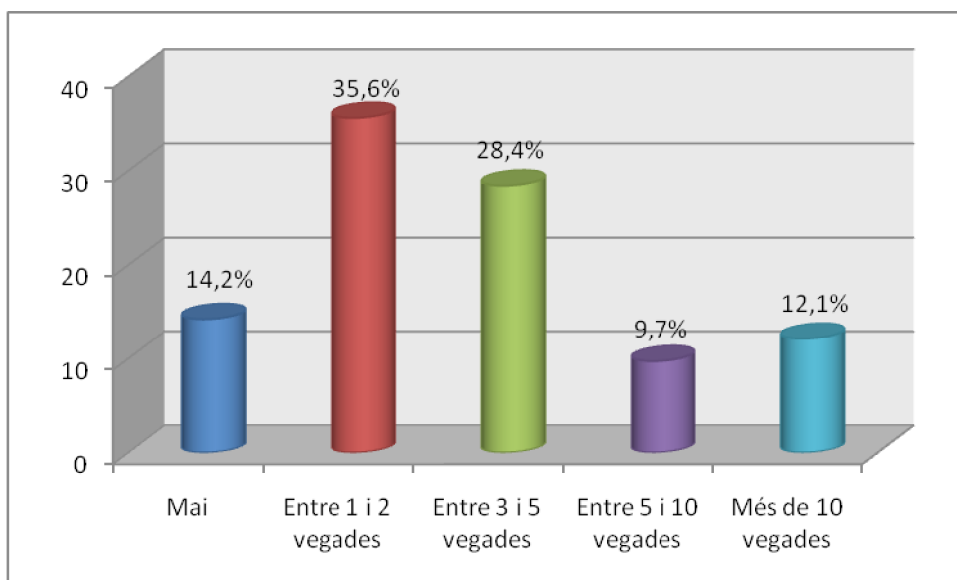
Gràfic 23. Percentatges d'alumnes que afirmen creure o saber que els seus dos millors amics de classe han entregat un treball realitzat per un altre alumne que ja havia estat lliurat en cursos anteriors.

(Pregunta: *Es tracta que pensis amb els teus dos millors amics i assenyalis si creus o saps que han entregat treballs realitzats per un altre alumne que ja havia estat lliurat en cursos anteriors*)

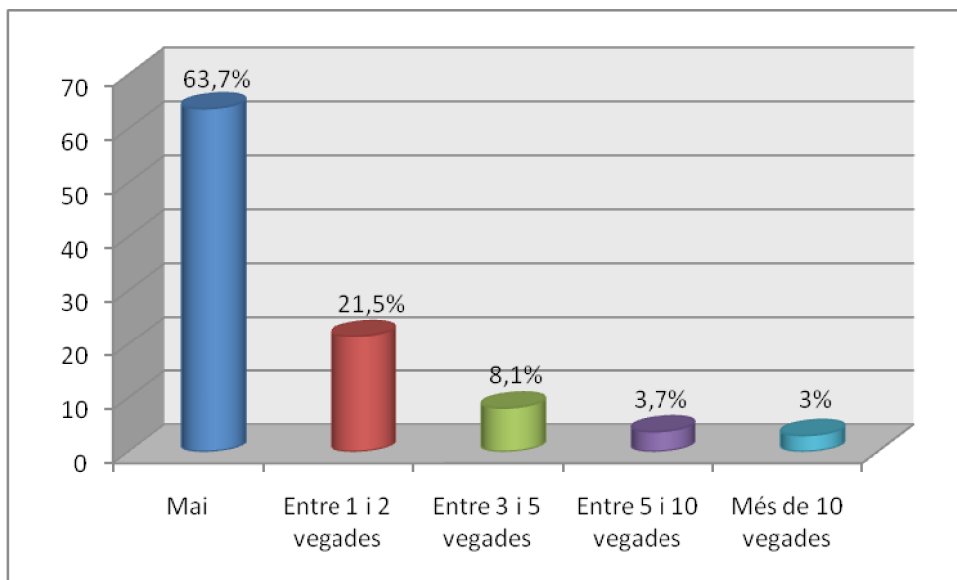
Gràfic 24. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han copiat de llocs web fragments de textos i haver-los enganxat en un document que feren passar com a propi.

(Pregunta: *Es tracta que pensis amb els teus dos millors amics i assenyalis si creus o saps que han copiat de llocs web fragments de textos i, sense citar, enganxar-los directament a treballs d'una assignatura on hi ha parts escrites per ells mateixos*)

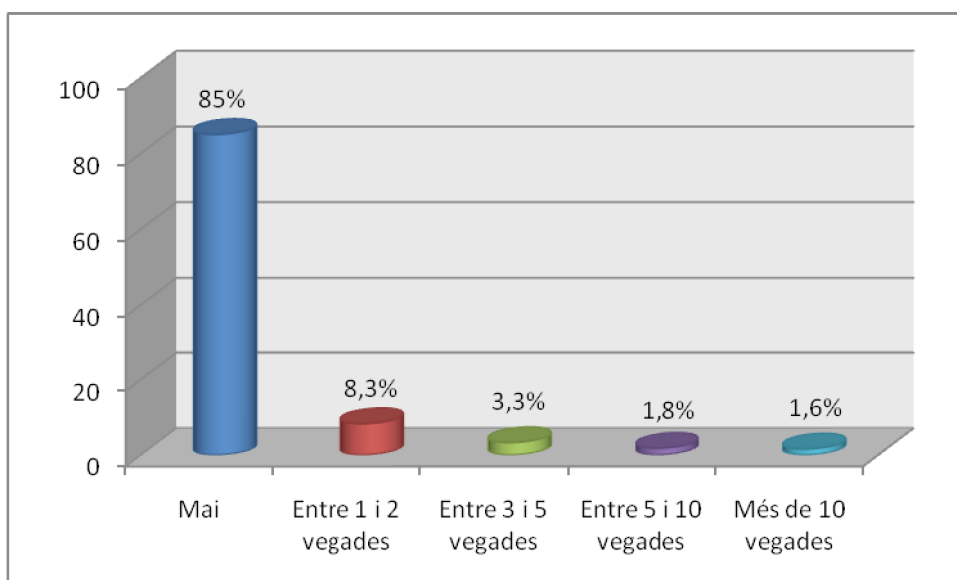
Gràfic 25. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han descarregat un treball complet d'Internet i l'han entregat com a treball propi.

(Pregunta: *Es tracta que pensis amb els teus dos millors amics i assenyalis si creus o saps que han descarregat un treball complet d'Internet i l'han entregat, sense canvis, com a treball seu*)

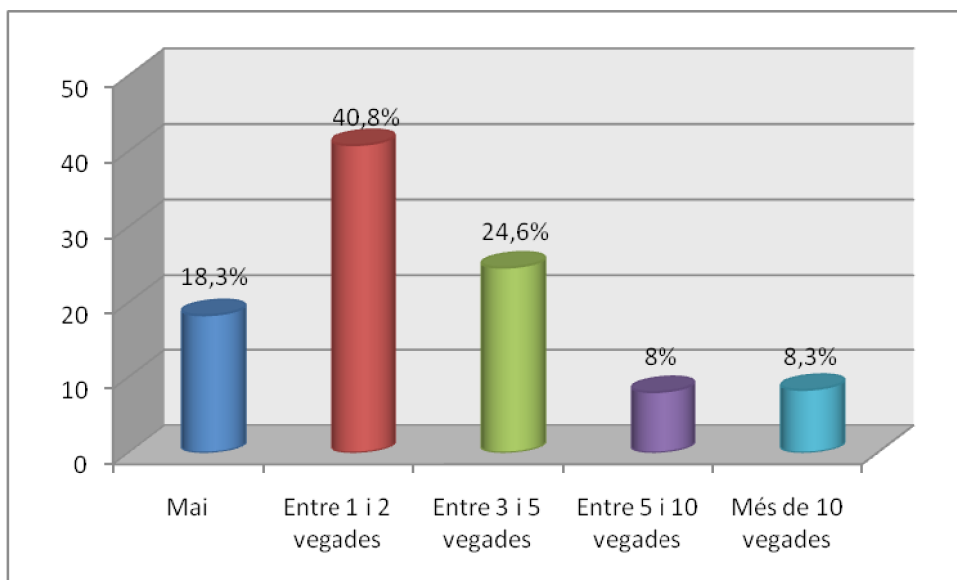
Gràfic 26. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han pagat per treballs acadèmics.

(Pregunta: *Es tracta que pensis amb els teus dos millors amics i assenyalis si creus o saps que han pagat a algú perquè faci un treball acadèmic o comprar-lo, per exemple, mitjançant Internet*)

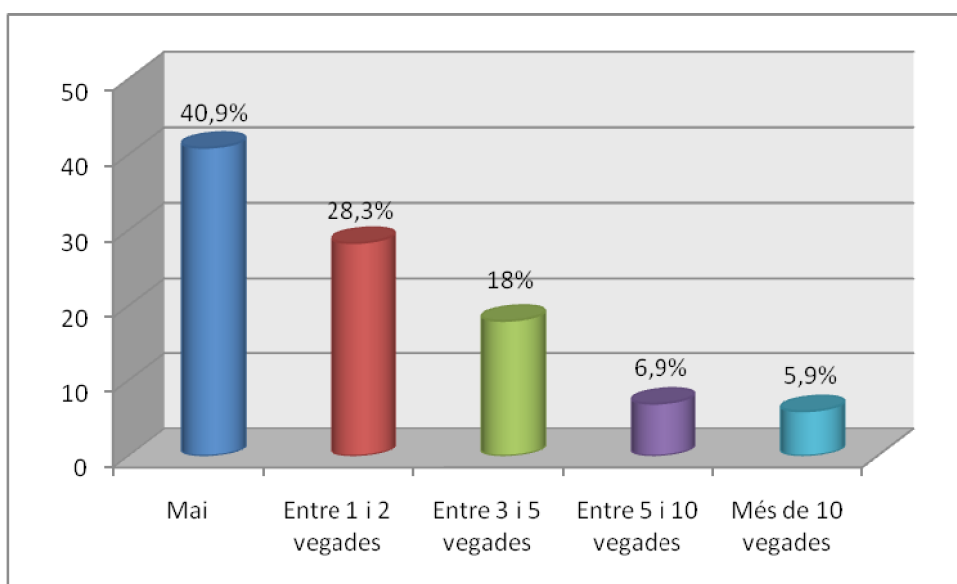
Gràfic 27. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han copiat fragments de fonts impreses i els han emprats per a la realització de treballs acadèmics presentats com a propis.

(Pregunta: *Es tracta que pensis amb els teus dos millors amics i assenyalis si creus o saps que han copiat fragments de fonts impreses –llibres, enciclopèdies, diaris, articles de revista, etc.- i usar-los, sense citar, en un treball*)

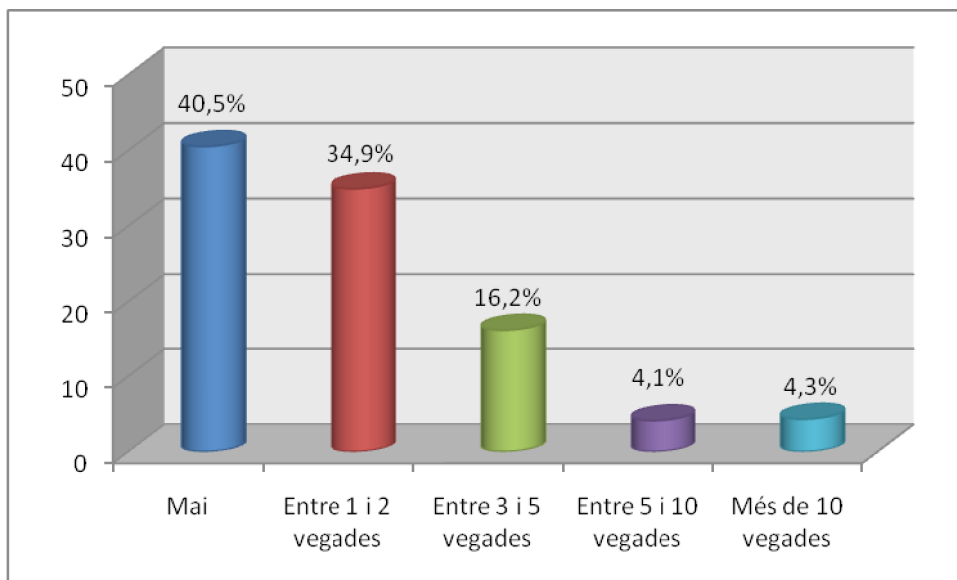
Gràfic 28. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han fet treballs a partir de fragments copiats literalment de llocs web.

(Pregunta: *Es tracta que pensis amb els teus dos millors amics i assenyalis si creus o saps que han fet íntegrament un treball a partir de fragments copiats literalment de llocs web, sense que al treball hi hagi cap part realment escrita per ells*)

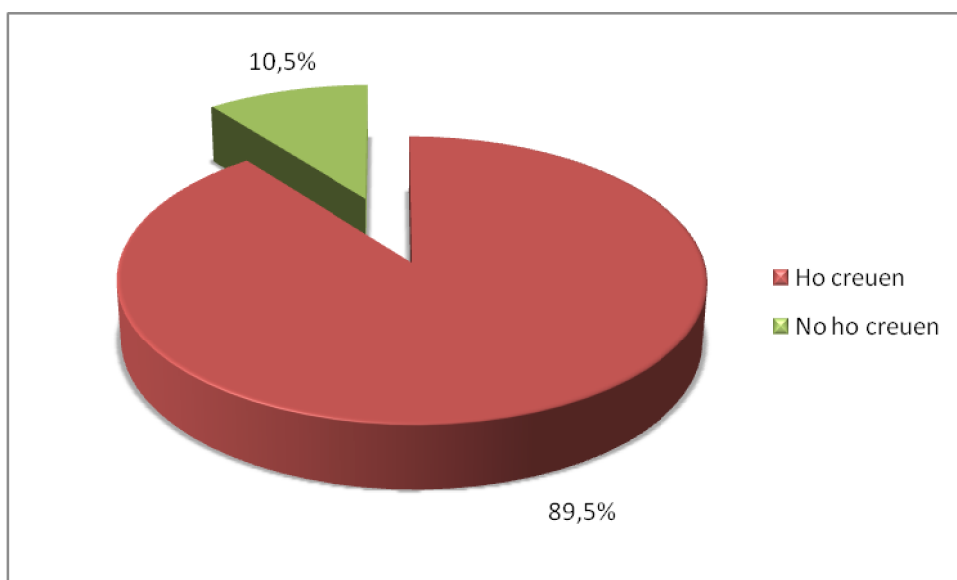
Gràfic 29. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han copiat parts de treballs lliurats en anys anteriors.

(Pregunta: *Es tracta que pensis amb els teus dos millors amics i assenyalis si creus o saps que han copiat part de treballs lliurats en anys anteriors i els han usat com a parts d'un treball acadèmic nou*)

Gràfic 30. Percentatges dels qui creuen que tothom ha copiat un treball acadèmic a ESO o batxillerat.

(Pregunta: *Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Crec que tothom ha copiat alguna vegada un treball, o parts d'un treball d'Internet a l'ESO o batxillerat". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord"*)

Competències informacionals

El desenvolupament de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) ha estat decisiu per crear un entorn informacional qualitativament i quantitativament complex. Per poder-se desenvolupar de forma satisfactòria en aquest nou entorn informacional no són suficients les habilitats bàsiques que, durant segles, permeteren la integració en el món cultural: saber llegir, saber escriure i saber comptar. A l'actualitat, es necessiten també unes altres competències que s'han adjectivat com a *informacionals* i que, bàsicament, fan referència a: la capacitat de determinar la naturalesa i nivell de necessitat d'informació; a saber localitzar i accedir a la informació de forma eficient; a saber avaluar la informació; a la utilització de la informació de forma eficaç, ètica i legal (Association of College & Research Libraries-American Library Association, 2000).

Així doncs, és necessari que l'alumnat no només tingui a l'abast una gran quantitat d'informació, sinó que també reconegui les seves necessitats d'informació amb vista a l'elaboració de treballs i quines són les fonts més adequades. És necessari que coneguin com han de fer aquesta cerca i com han d'avaluar i destriar la informació, i sàpiguen, finalment, com estructurar-la i organitzar-la per comunicar-ne els resultats (Unesco, 2003). Totes aquestes habilitats són les que conformen el que s'ha anomenat *competència informacional* o *competències en alfabetització informacional*. Què ens diuen els alumnes de batxillerat de Balears sobre algunes de les seves competències informacionals?

Segons les dades obtingudes, la majoria de l'alumnat de batxillerat de Balears creu que ha rebut, primer a ESO i després a batxillerat, una bona formació sobre com enllestir treballs acadèmics: així ho afirma el 65,7% quan es refereix a ESO i el 55,7% quan parla del batxillerat. Aquesta percepció sobre la formació rebuda, però, és menys positiva quan es refereix a l'ensenyament sobre com cercar informació: el 55% no està d'acord en afirmar que a ESO li ensenyaren com fer cerques a Internet.

Google és el gran mitjà que empren els alumnes de batxillerat a l'hora de cercar informació per a la realització de treballs acadèmics: el 95% estan d'acord o molt d'acord en afirmar que consultar el Google és la primera cosa que fan quan han d'enllestir un treball. La majoria de l'alumnat de batxillerat (el 57,2%) diu que sap cercar a través de Google Acadèmic, però només el 41,4% assenyala haver emprat alguna vegada l'opció de cerca avançada i més del 73% no cerca, o cerca en contades ocasions, en anglès. De fet, és una minoria (un 23,3%) la que assenyala que, normalment, va a la biblioteca per a la cerca d'informació quan ha de fer un treball.

Així i tot, la majoria (el 80,8%) creu saber com citar un llibre emprat per fer un treball o com fer una cita a l'hora d'elaborar un treball acadèmic (55,1%). De tota manera, un 13,7% de l'alumnat desconeix que l'apartat bibliogràfic s'ha d'incloure al final de qualsevol treball, i un 18,7% responen "no" o "no ho sé" quan se'ls demana si saben què és una referència bibliogràfica en un treball acadèmic.

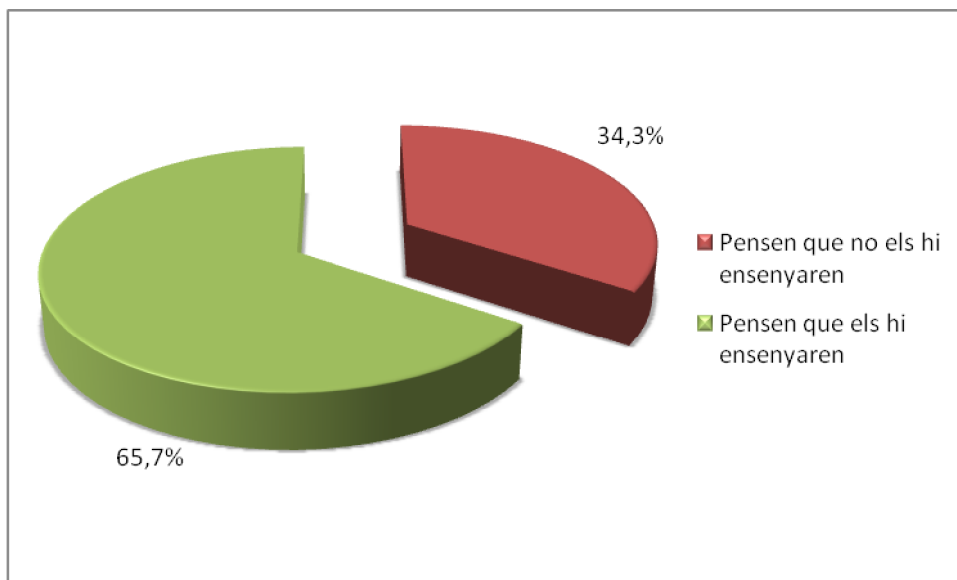
A l'hora d'enllestir un treball i tenir dificultats sobre com fer-ho, la majoria consulta als companys (el 76,9% diu que ho fa), Internet (76,7%), professors (66,4%) i, finalment, pares i/o germans (43,3%).

Els espais físics de les biblioteques com a indret on cercar informació a l'hora de fer treballs són molts menys visitats que no Internet: el 95,3% afirma que, primer de tot, a l'hora d'enllestir la feina, consulta Internet, el 24,4% s'adreça a llibres i enciclopèdies que té a casa, i només el 16,4% diu que primer va a la biblioteca de l'institut.

La majoria d'alumnes mostra una actitud poc prudent en relació amb la fiabilitat de la informació trobada a la Xarxa: el 70,8% diu que confia sempre en la veracitat del que troba a Internet; de fet, un 56,4% afirma deixar de cercar més informació quan localitza una pàgina que li serveix per a la realització d'un treball.

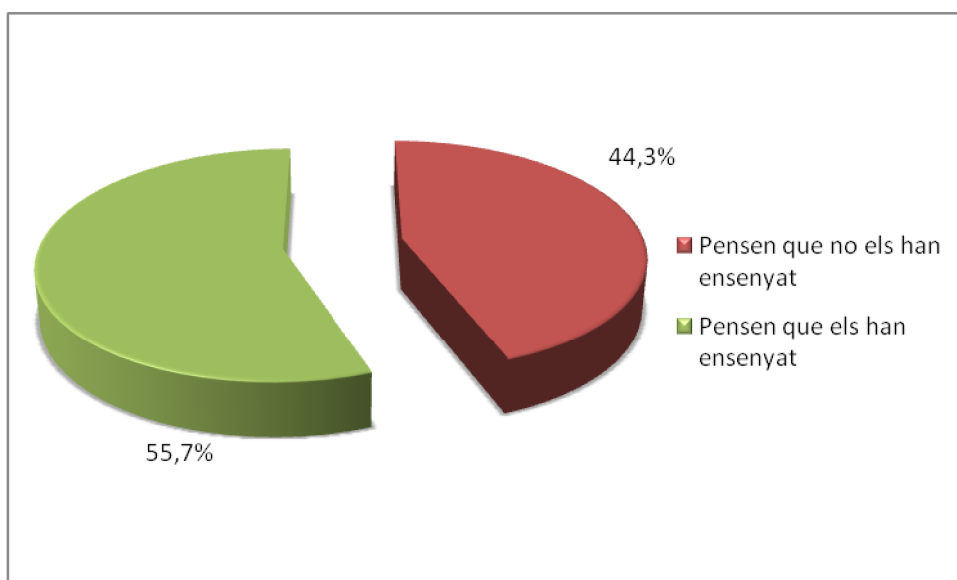
Gràfic 31. Percentatges dels qui creuen que a l'ESO els ensenyaren com fer un treball acadèmic.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "A l'ESO em varen ensenyar com fer un treball acadèmic". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

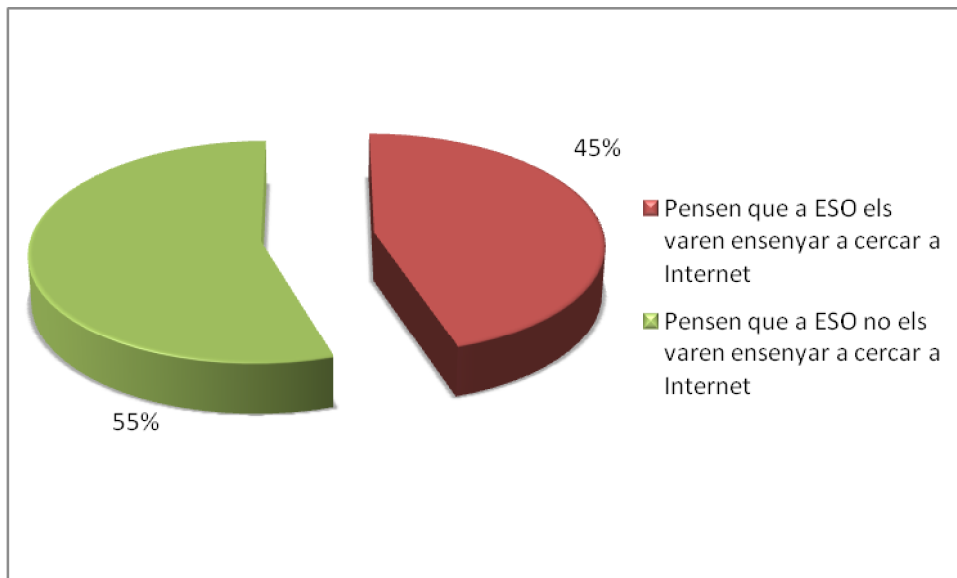
Gràfic 32. Percentatges dels qui creuen que a batxillerat els han ensenyat com fer un treball acadèmic.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "A batxillerat m'han ensenyat com fer un treball acadèmic". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

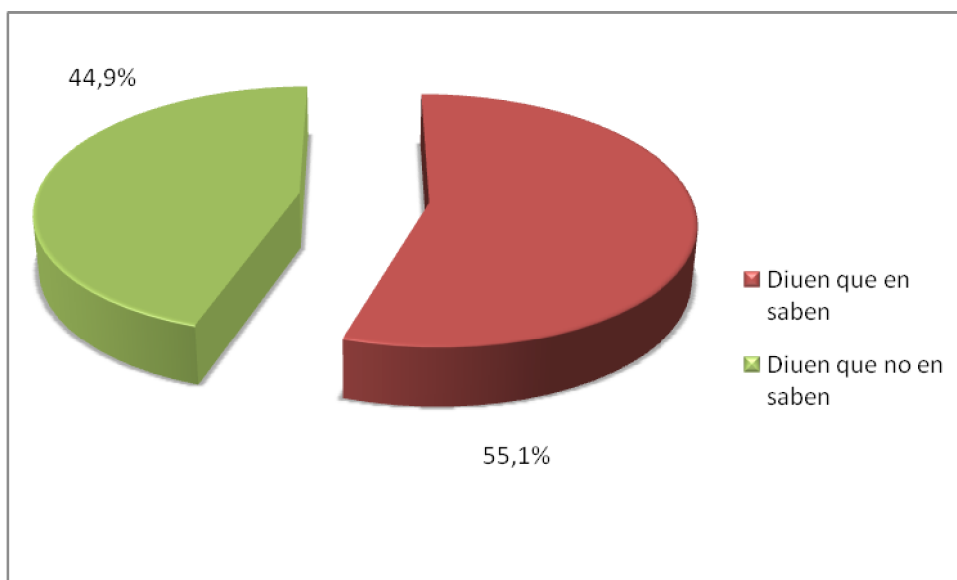
Gràfic 33. Percentatges dels qui creuen que a ESO els varen ensenyar a cercar informació a Internet.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "A ESO em varen ensenyar com cercar informació a Internet". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

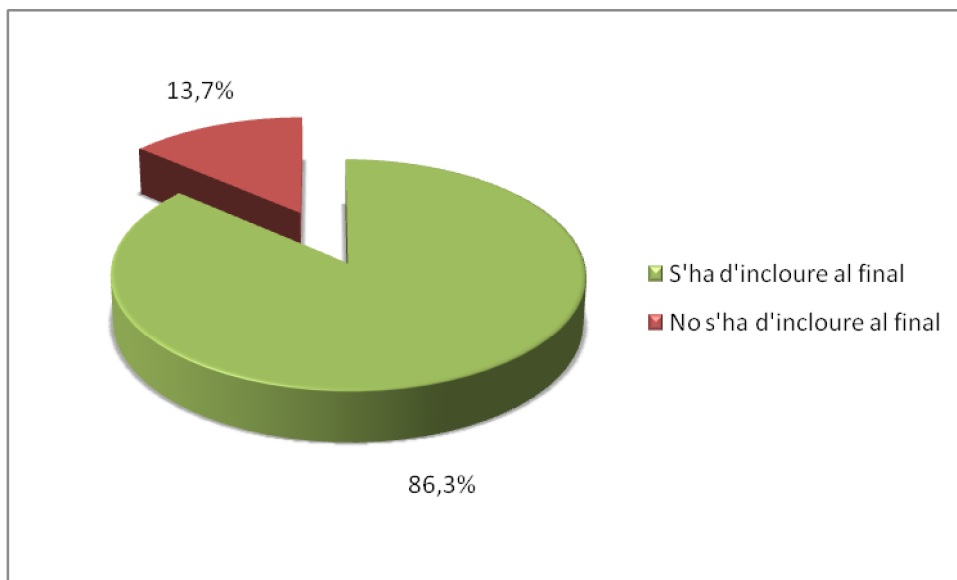
Gràfic 34. Percentatges dels qui diuen saber com fer una cita a l'hora d'elaborar un treball acadèmic.

(Pregunta: Saps com fer una cita quan elabores un treball acadèmic?)

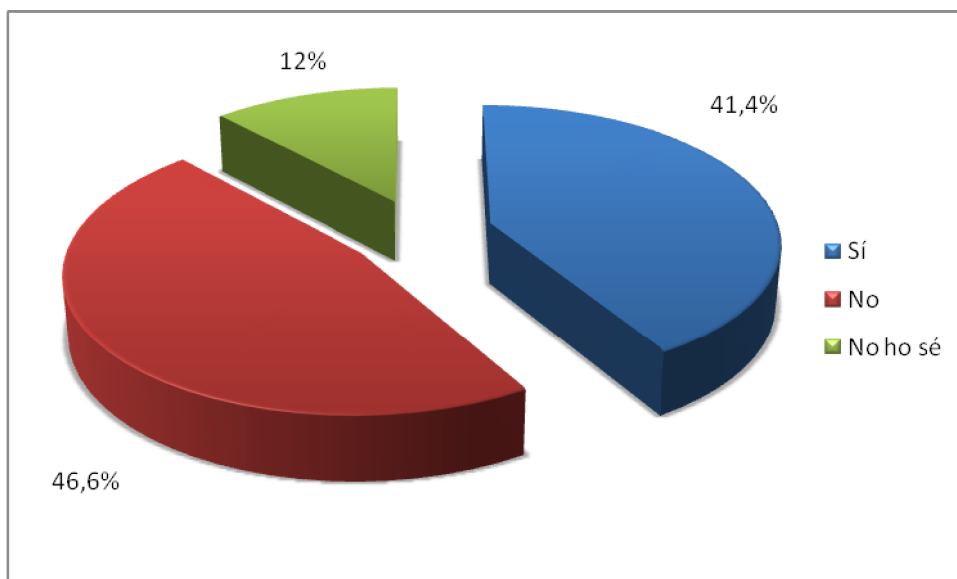
Gràfic 35. Percentatges dels qui afirmen que l'apartat bibliogràfic s'ha d'incloure al final de qualsevol treball.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "L'apartat bibliogràfic s'ha d'incloure al final de qualsevol treball". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

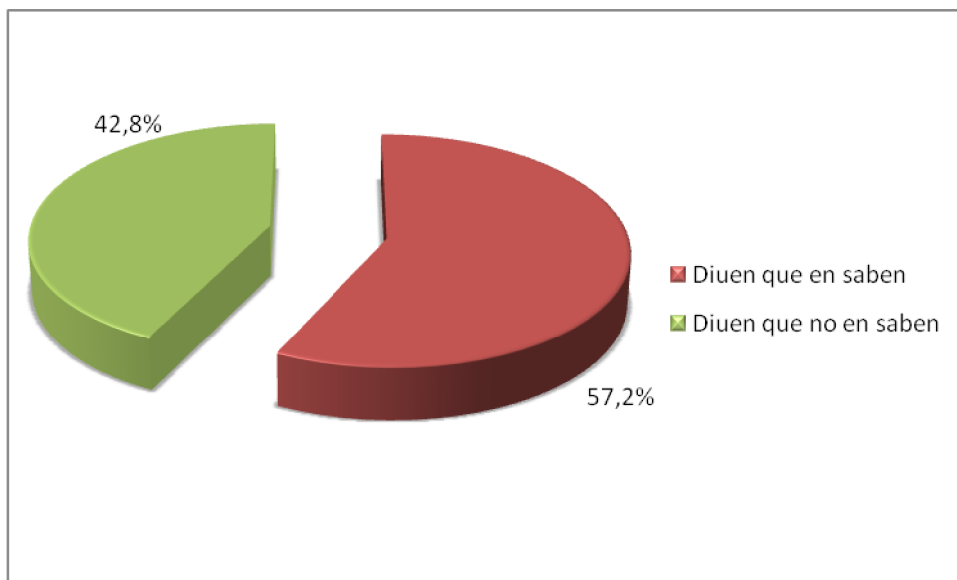
Gràfic 36. Percentatges dels qui diuen haver emprat l'opció de cerca avançada de Google.

(Pregunta: Has emprat alguna vegada l'opció de cerca avançada de Google?)

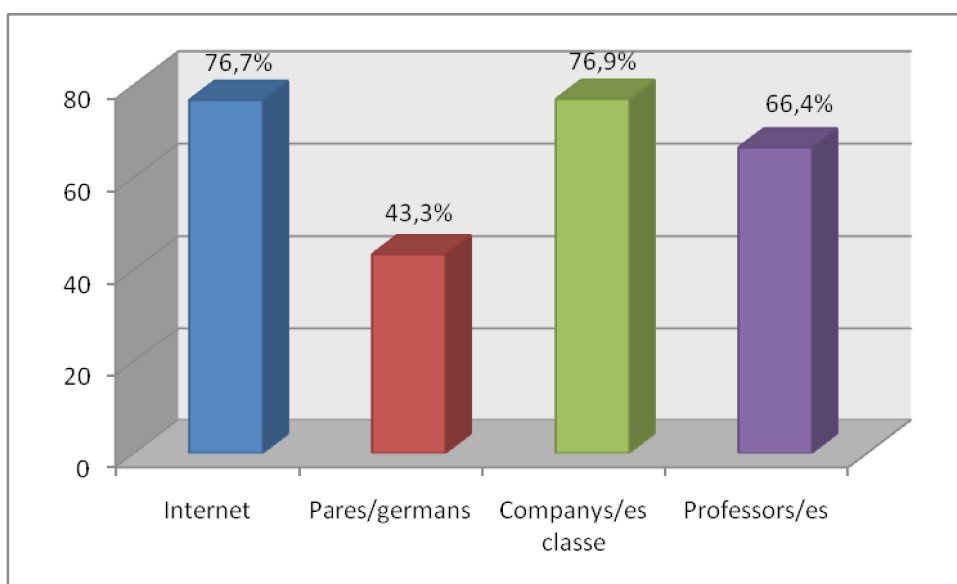
Gràfic 37. Percentatges dels qui afirmen saber cercar informació a Google Acadèmic.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Sé com cercar informació al Google Acadèmic". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

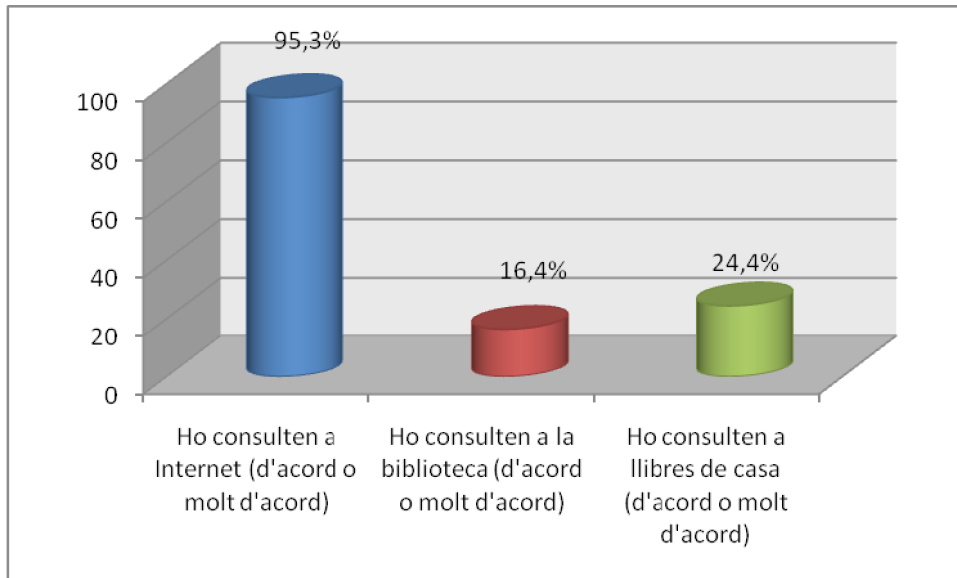
Gràfic 38. Percentatges dels qui diuen que, quan han de fer un treball, consulten Internet, els pares o germans, els companys de la classe i els professors.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquestes afirmacions "Quan no sé com fer un treball, vaig a Internet"; "Quan no sé com fer un treball, ho consult als meus pares o germans"; "Quan no sé com fer un treball, ho consult als meus companys de classe; "Quan no sé com fer un treball, ho consult als meus professors". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

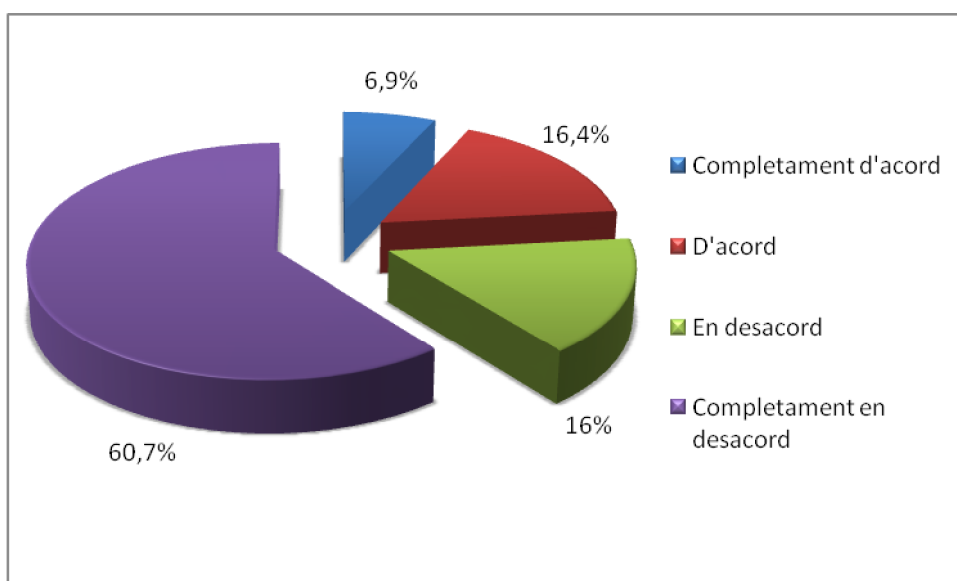
Gràfic 39. Percentatges dels qui diuen que, quan han de cercar informació per a fer un treball van, en primer lloc, a Internet o a la biblioteca de l'escola o institut.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquestes afirmacions “Quan he de cercar informació per a fer un treball vaig, en primer lloc, a Internet”; “Quan he de cercar informació per a fer un treball vaig, en primer lloc, a la biblioteca de l'escola o institut”; “Sempre que he de cercar informació per a fer un treball cerc, en primer lloc, a llibres i enciclopèdies que tinc a casa”. A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir “totalment en desacord” i 10 vol dir “totalment d'acord”)

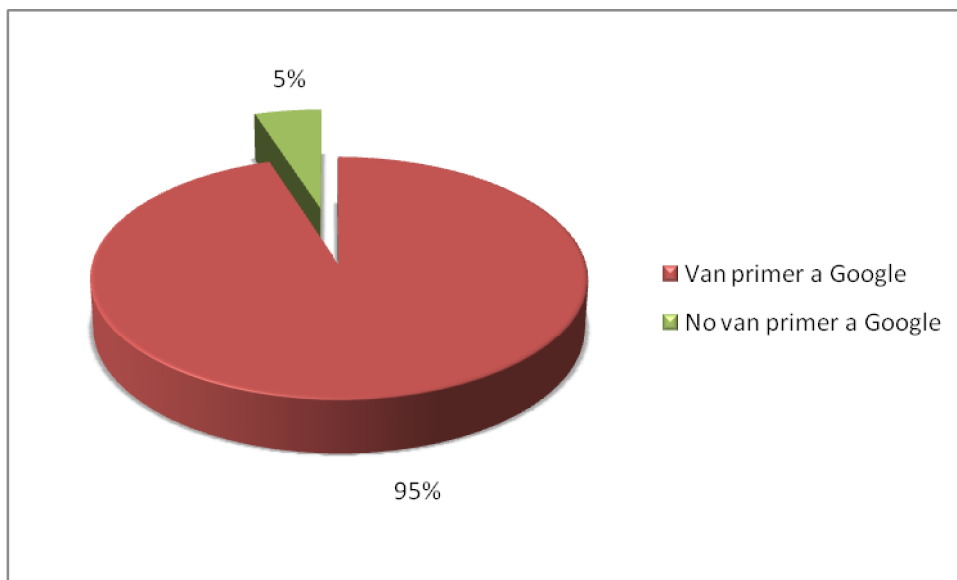
Gràfic 40. Percentatges dels qui afirmen que, normalment, recorren a la biblioteca a l'hora de cercar informació per a fer un treball acadèmic.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació “Normalment, vaig a la biblioteca per a cercar informació per fer un treball”. A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir “totalment en desacord” i 10 vol dir “totalment d'acord”)

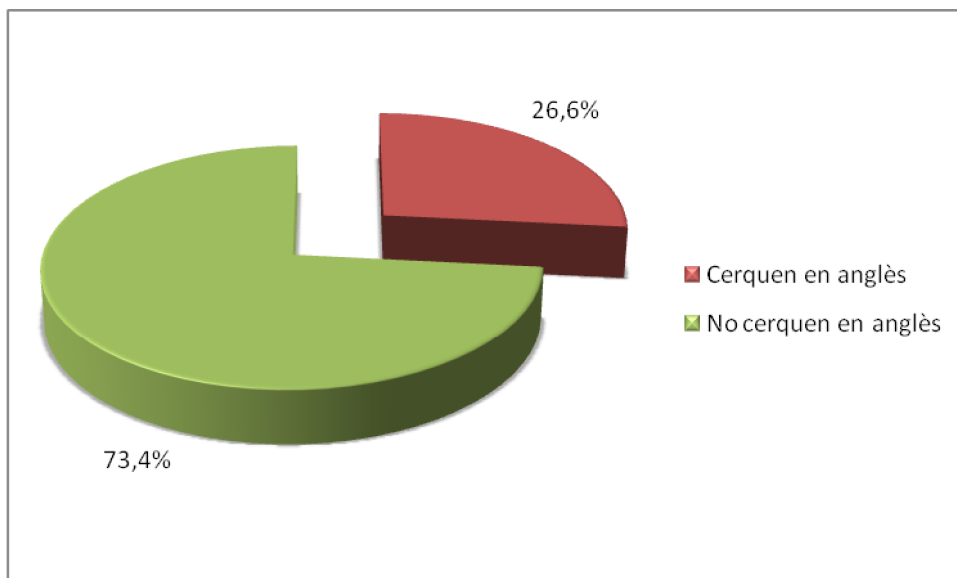
Gràfic 41. Percentatges dels qui afirmen que quan han de cercar informació per fer un treball, el primer que fan és anar a Google.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquestes afirmacions “*Quan he de cercar informació per a fer un treball, generalment, el primer lloc a què vaig és Google*”. A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir “totalment en desacord” i 10 vol dir “totalment d'acord”)

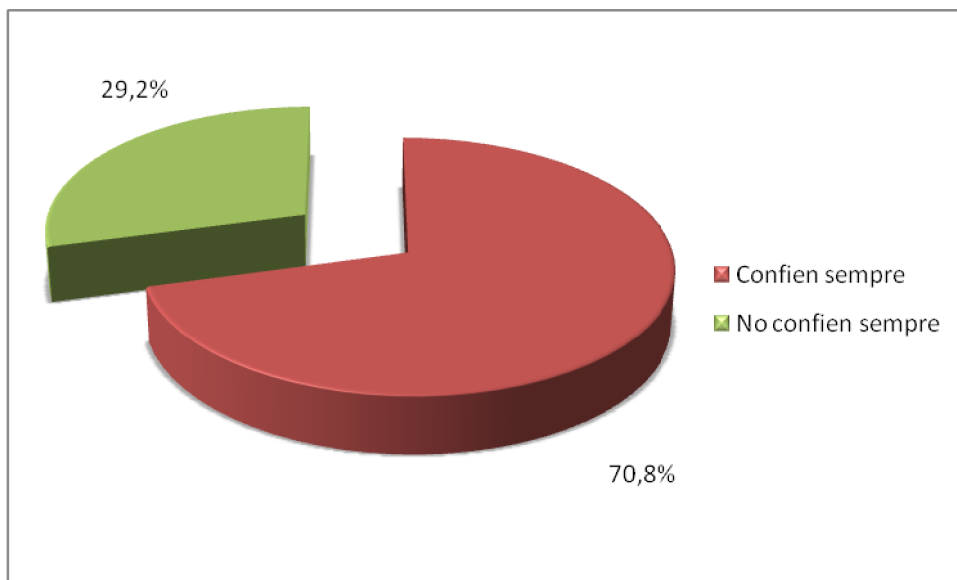
Gràfic 42. Percentatges dels que, a l'hora de fer un treball, afirmen cercar informació també en anglès.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquesta afirmació “*Per fer un treball, moltes vegades, cerc informació en anglès*” A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir “totalment en desacord” i 10 vol dir “totalment d'acord”)

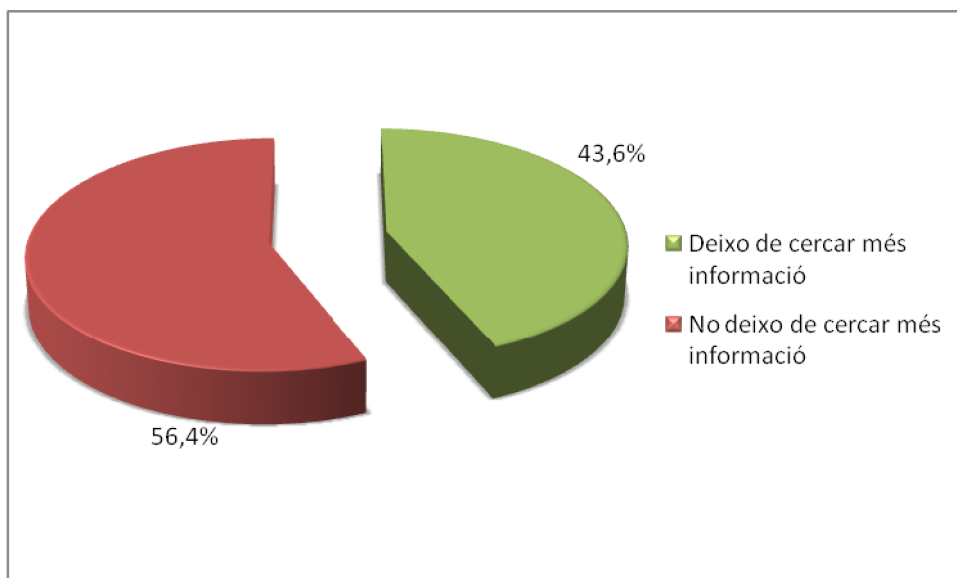
Gràfic 43. Percentatges dels qui afirmen confiar sempre en la veracitat del que troben a Internet.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquesta afirmació "Confii sempre en la veracitat del que trobo a Internet" A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

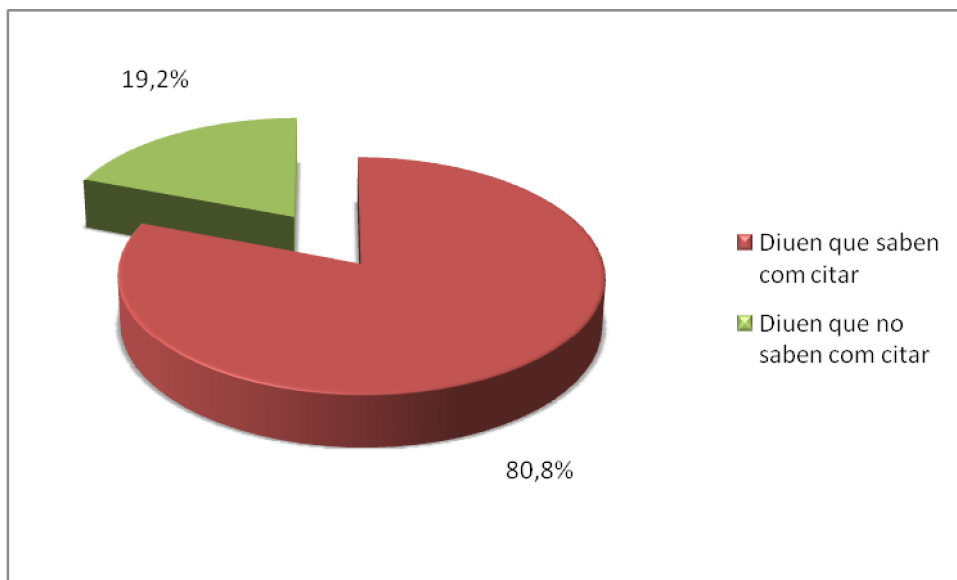
Gràfic 44. Percentatges dels qui afirmen que quan troben una pàgina que els serveix per a fer un treball, deixen de cercar més informació.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquesta afirmació "Quan trobo una pàgina que em serveix per a fer un treball, deix de cercar informació". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

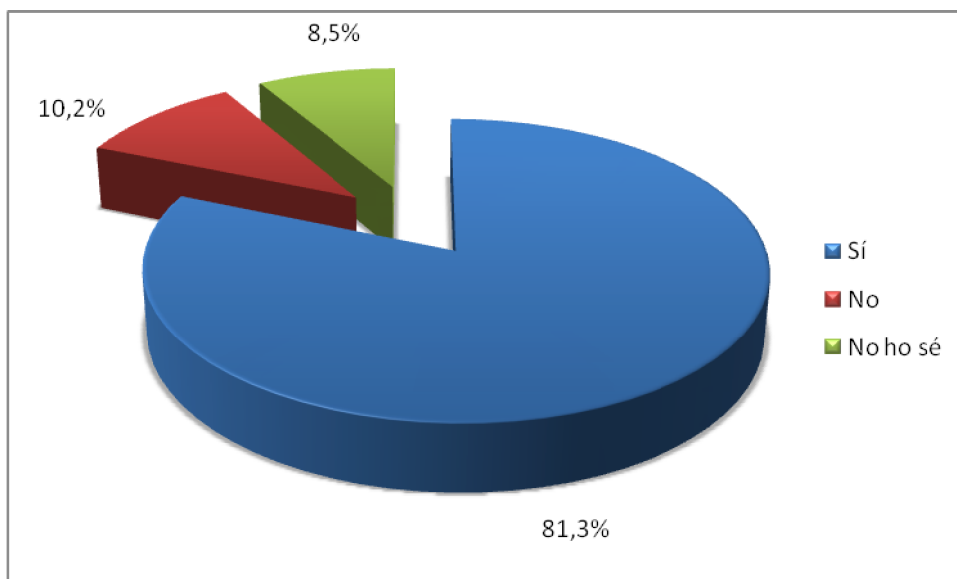
Gràfic 45. Percentatges dels qui afirmen saber com citar un llibre emprat per fer un treball.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquesta afirmació "Sé com citar un llibre que he emprat per fer un treball". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

Gràfic 46. Percentatges dels qui afirmen saber què és una referència bibliogràfica en un treball acadèmic.

(Pregunta: Saps què és una referència bibliogràfica en un treball acadèmic?)

Causes del plagi

Amb les dades obtingudes es poden perfilar les causes a les quals l'alumnat de batxillerat atribueix el fet de plagiar treballs acadèmics i lliurar-los com si fossin d'autoria pròpia. Cal remarcar, primer de tot, que en el qüestionari no es feia cap pregunta directa sobre els motius de copiar, sinó que es plantejaven un grapat de qüestions referides als dos grans àmbits que, com hem demostrat en altres treballs⁶, l'alumnat assenyala com origen d'aquest fenomen⁷: determinades característiques o comportaments propis o del professorat.

Pel que respecta a suposats comportaments o característiques dels professors als quals l'alumnat atribueix una relació directa amb el fet de copiar, n'hem considerat els següents: la creença que els professors no corregeixen els treballs; la idea que els treballs sol·licitats són d'interès escàs; el convenciment que els professors exigeixen un nombre excessiu de treballs i, finalment, la manca d'implicació dels professors. Idò bé: el 61% de l'alumnat de batxillerat de Balears està d'acord o molt d'acord amb la idea que els professors no llegeixen els treballs. Per altra banda, són diverses les dades que assenyalen la poca consideració en què els alumnes tenen les propostes de treballs que els fan els professors: un poc més del 70% estan d'acord o molt d'acord amb l'afirmació que "hi ha molts treballs que no sé perquè ens els demanen"; el 50,2% no els agrada fer els treballs sol·licitats, el 48,7 % està d'acord o molt d'acord amb la idea que no s'aprèn gairebé res amb els treballs que els demanen fer. També és una gran majoria (el 71,7%) la que pensa que en el batxillerat es demanen un nombre excessiu de treballs. Tot plegat dibuixa una situació propícia per justificar el plagi.

Pel que respecta a característiques o comportaments de l'alumnat que el mateix alumnat ha assenyalat, en altres treballs, com a causes del plagi, cal remarcar-ne tres: la desorganització, la desmotivació i la falta de formació per realitzar treballs. Les dades obtingudes assenyalen que la motivació i la bona organització a l'hora de fer els treballs escolars no són precisament atributs dels que gaudeixen els alumnes de batxillerat de Balears: més del 64,7% afirma que quan li encomanen un treball no es posa a fer-lo de forma immediata i el 63% està d'acord amb l'afirmació que a l'hora de fer un treball sempre s'espera el darrer dia per fer-lo. Pel que respecta a la formació, tal com es presentava a l'apartat anterior les dades obtingudes assenyalen que la majoria dels enquestats (el 65,7% i el 55,7% respectivament) pensa que durant l'ESO i el batxillerat els ensenyaren com fer un treball acadèmic. Però també és majoria (55%) els qui pensen que a l'ESO no els ensenyaren a cercar informació a Internet. Aquestes dades fan entreveure un clima propici per a la comissió de plagi acadèmic.

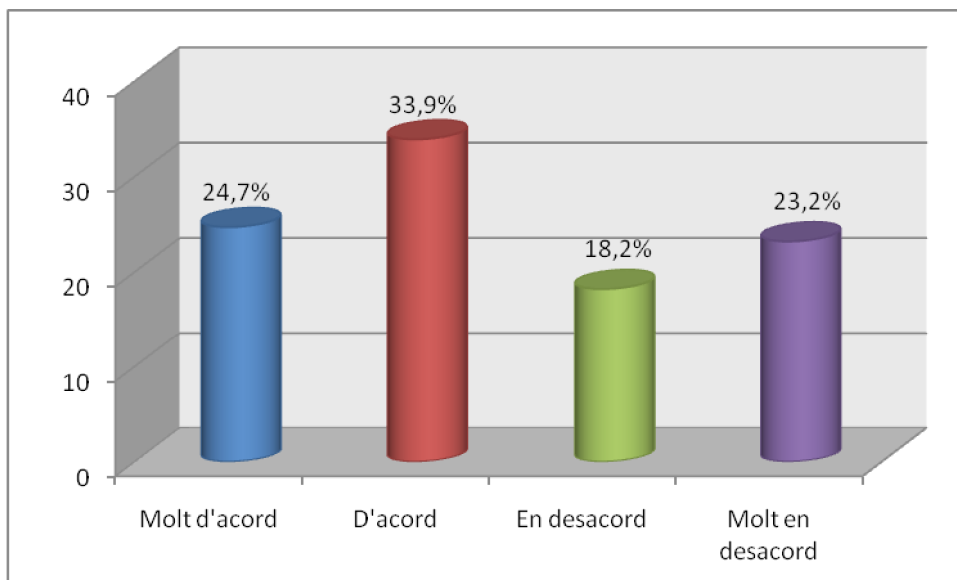
Cal també tornar a remarcar les dades obtingudes en relació amb una altra causa d'atribució del plagi: la creença que copiar d'Internet no és una cosa dolenta. El 58,6% dels enquestats afirma estar d'acord o molt d'acord amb la idea que tot el que hi ha a Internet es pot copiar, que fer-ho no és res mal fet. Hi ha un 32,7% que diu estar d'acord o molt d'acord amb la idea que copiar i enganxar en un document que s'entrega com a propi no és cosa dolenta.

6 Com a exemple, es pot referenciar *Les causes del plagi acadèmic segons l'alumnat universitari* (Sureda, Comas, Mut i Morey, en premsa).

7 En realitat hi ha una tercera gran causa o factor explicatiu: el desenvolupament d'Internet.

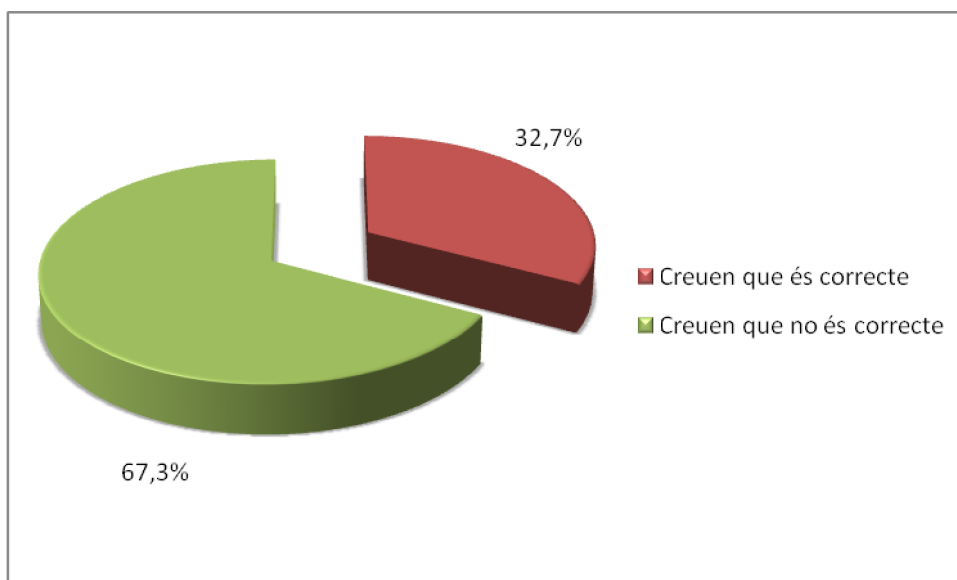
Gràfic 47. Percentatges dels qui creuen que tot el que hi ha a Internet es pot copiar i/o descarregar.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquesta afirmació "Tot el que hi ha a Internet es pot copiar i/o descarregar, no fas res mal fet". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

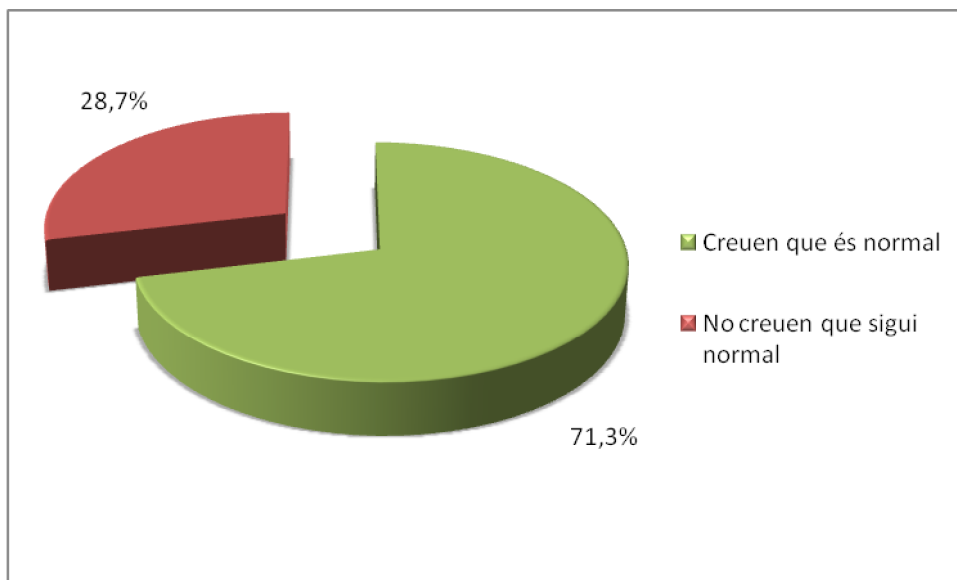
Gràfic 48. Percentatges dels qui creuen que copiar i enganxar informacions d'Internet és una cosa correcta.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquesta afirmació "Si quan has de fer un treball vas a Internet, hi cerques informació, la copies i l'enganxes en un document i entregues el treball tal qual, no fas res mal fet". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

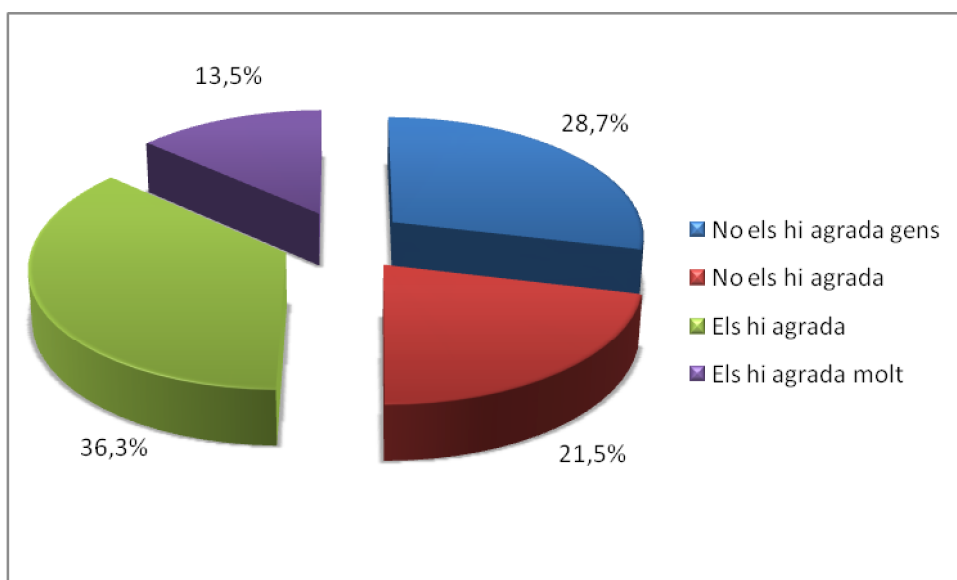
Gràfic 49. Percentatges dels qui creuen que copiar alguna vegada en un examen és una cosa normal.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb aquesta afirmació "És normal copiar alguna vegada en un examen". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

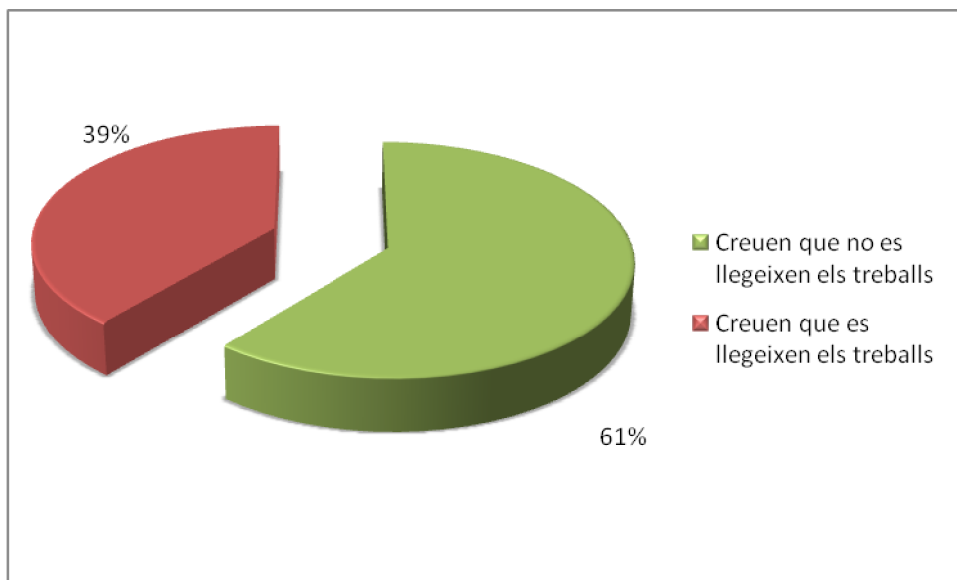
Gràfic 50. Percentatges dels qui afirmen que els agrada o no els agrada fer treballs escolars.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "M'agrada fer treballs per a l'escola o institut". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

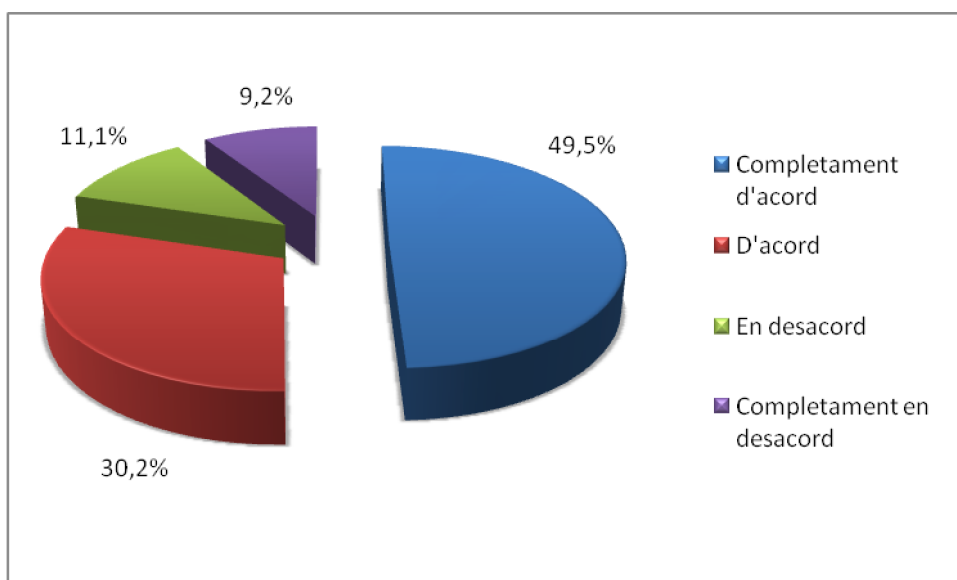
Gràfic 51. Percentatges dels qui creuen que els professors no es llegeixen els treballs

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Crec que els meus professors no es llegeixen els treballs". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

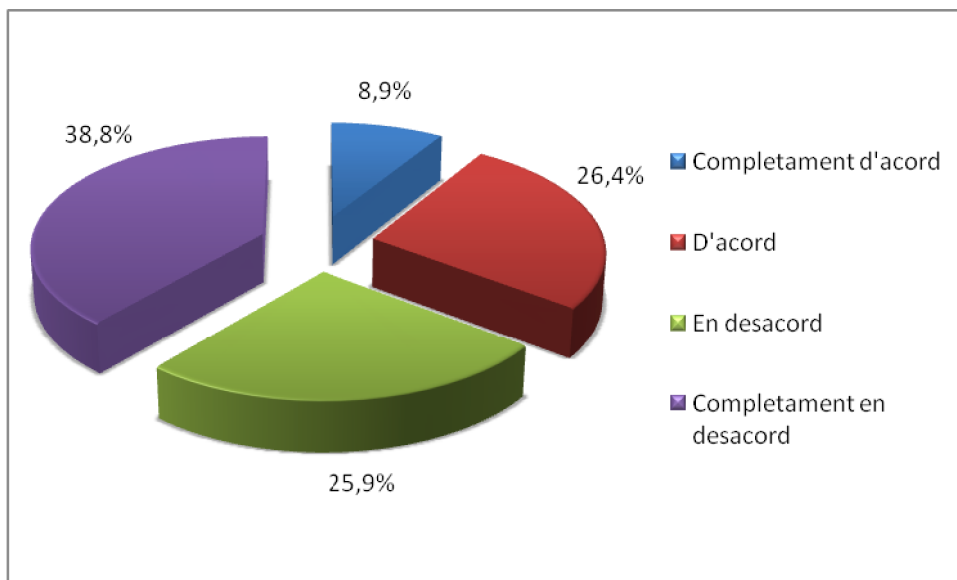
Gràfic 52. Percentatges dels qui creuen que els fan fer treballs que tenen poc sentit.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Hi ha molts treballs que no sé perquè ens els demanen". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

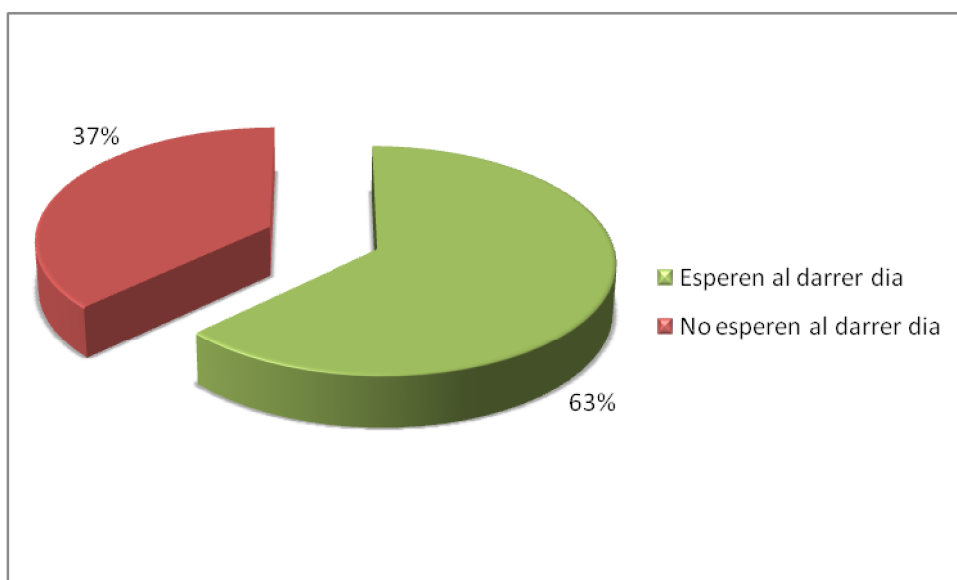
Gràfic 53. Percentatges dels qui afirmen organitzar-se ràpidament a l'hora de fer un treball.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Quan em diuen que faci un treball, em pos a fer-lo immediatament". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

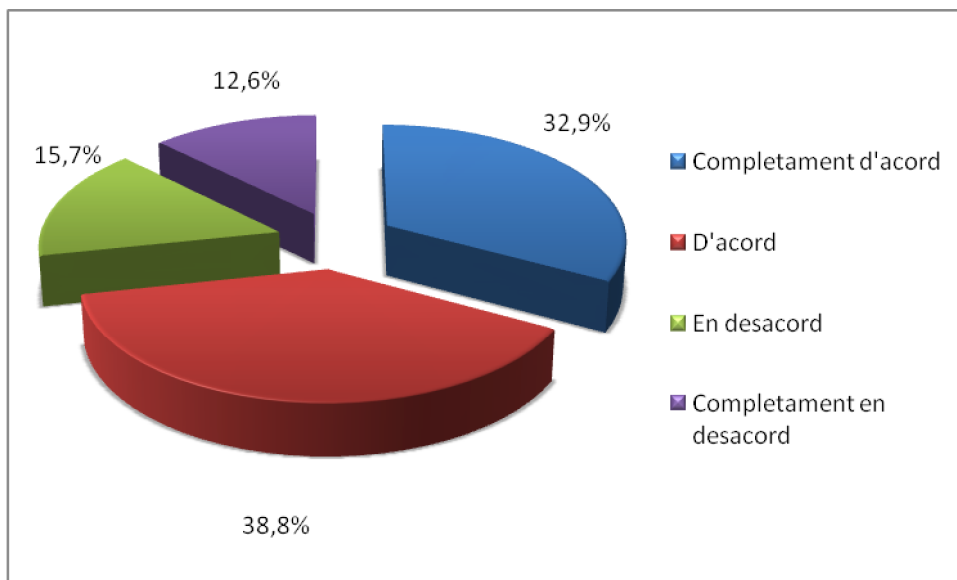
Gràfic 54. Percentatges dels qui afirmen esperar al darrer dia a l'hora d'enllestir un treball sol·licitat.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Quan he de fer un treball, sempre esper al darrer dia". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

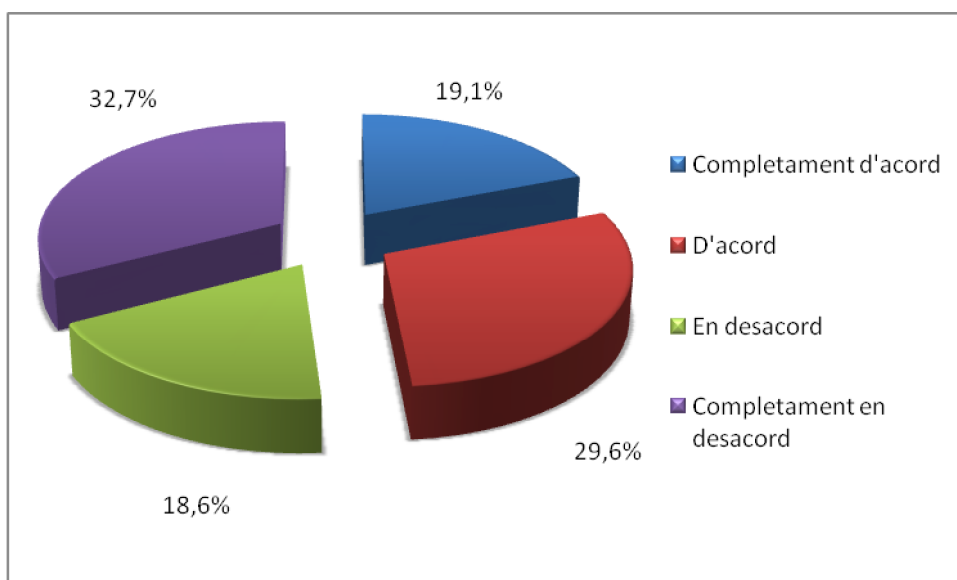
Gràfic 55. Percentatges dels qui creuen que a batxillerat els fan fer massa treballs.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Crec que ens demanen massa treballs". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

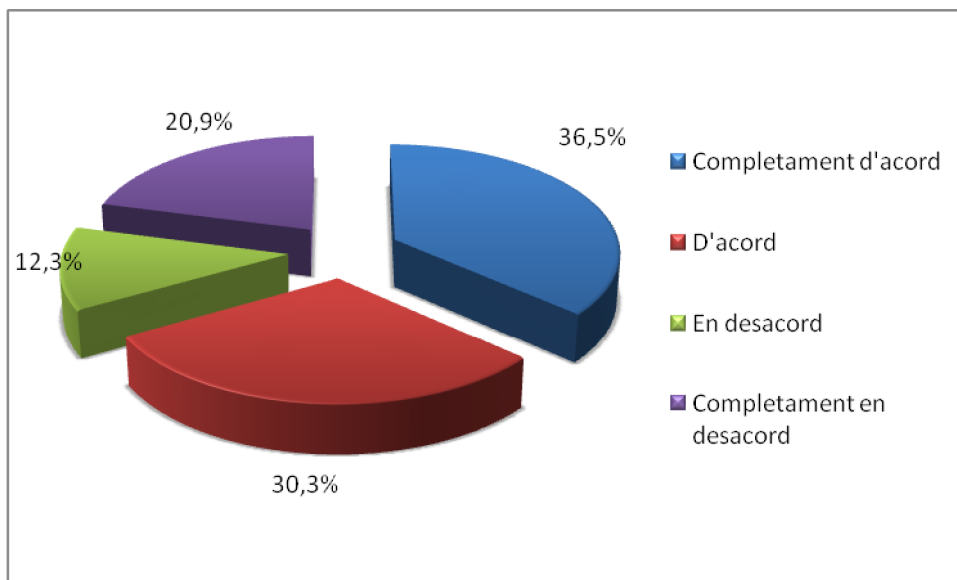
Gràfic 56. Percentatges dels qui opinen que els treballs que els fan fer són poc útils.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Generalment, no s'aprèn gairebé res amb els treballs que ens demanen fer". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

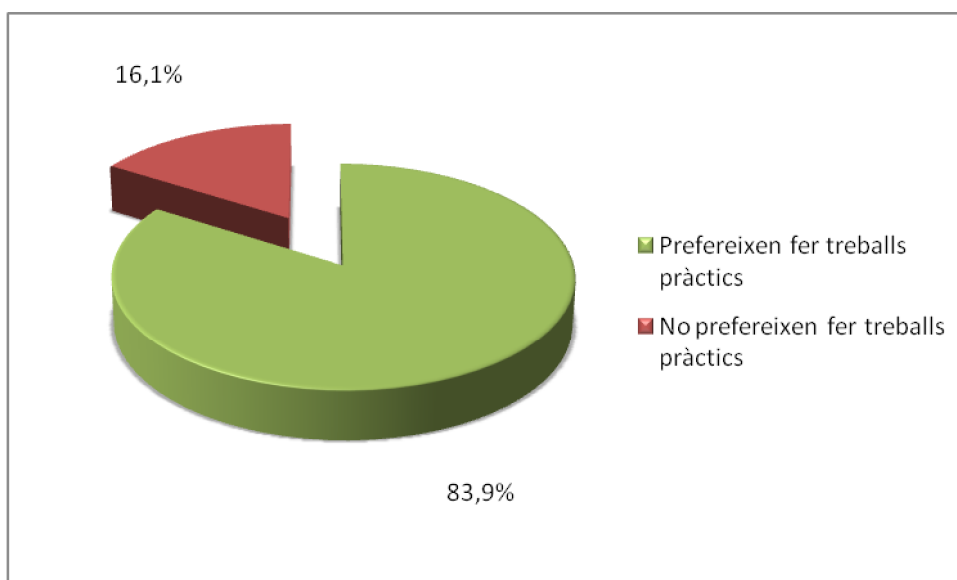
Gràfic 57. Percentatges dels qui afirmen que quan copien tenen por que el professor els descobreixi.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Si alguna vegada he copiat un treball, em fa por que el professor em descobreixi". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

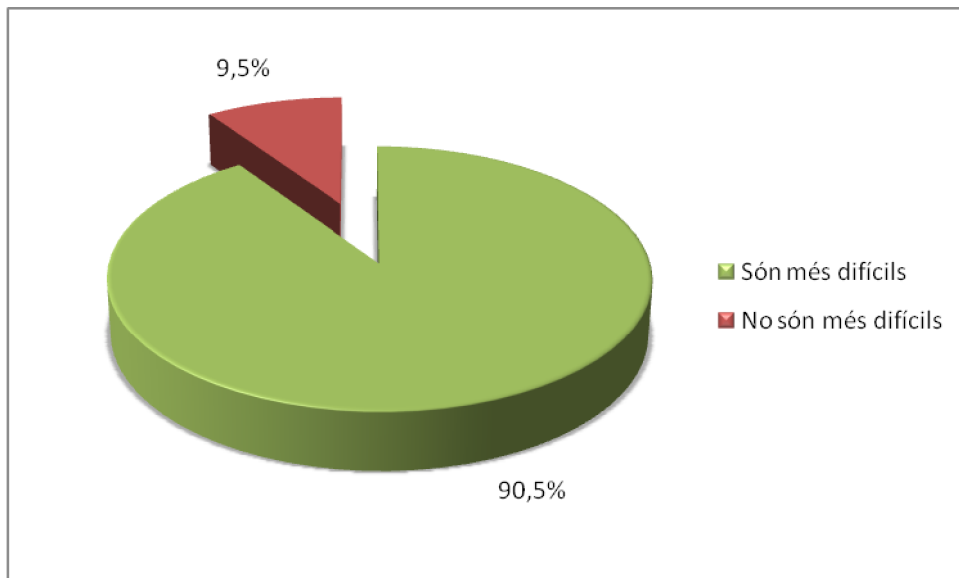
Gràfic 58. Percentatges dels qui afirmen preferir fer treballs teòrics.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "Preferesc més fer treballs pràctics que teòrics". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

Gràfic 59. Percentatges dels qui afirmen que els treballs de batxillerat són més difícils que no els d'ESO.

(Pregunta: Assenyala si estàs d'acord o no amb l'afirmació "A batxillerat, els treballs són més difícils que a l'ESO". A l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "totalment en desacord" i 10 vol dir "totalment d'acord")

3. Apèndix

Qüestionari emprat

Amb aquest qüestionari es pretenen analitzar diversos aspectes relacionats amb la manera d'elaborar treballs acadèmics entre l'alumnat de batxillerat de les Illes Balears. Contestar les preguntes no t'ocuparà més de 10-15 minuts, aproximadament, i la teva col·laboració ens serà de molta utilitat. Totes les dades són estrictament confidencials i en cap cas no es pretén la identificació de les persones que contesten. Si estàs interessat en el nostre treball, pots contactar amb nosaltres mitjançant el correu electrònic plagi@uib.es

Any de naixement:
Lloc de naixement: A Balears. Una altra comunitat (Quina: _____). Un altre país (Quin: _____).
Lloc de naixement de la teva mare: A Balears. Una altra comunitat (Quina: _____). Un altre país (Quin: _____).
Lloc de naixement del teu pare: A Balears. Una altra comunitat (Quina: _____). Un altre país (Quin: _____).
Sexe: Dona Home **Estudis que curses enguany:** 1r batxillerat 2n batxillerat **Branca o itinerari dels estudis que curses enguany:** _____
Centre on estudies: _____ **Idioma que empres amb major freqüència quan et relaciones amb els teus companys de classe:** Català Castellà **Idioma que empres amb major freqüència quan et relaciones amb membres de la teva família:** Català Castellà **Durant el darrer període d'exàmens has suspès alguna assignatura?**
 No Sí, una Sí, entre 2 i 3 Sí, 4 o més de 4
Nivell d'estudis dels teus pares
Mare: sense estudis primaris secundaris universitaris
Pare: sense estudis primaris secundaris universitaris

1. A l'esquema següent s'assenyalen 8 accions o pràctiques relacionades amb l'elaboració de treballs acadèmics. Llegeix amb atenció totes les accions que s'assenyalen i marca, per favor, la freqüència en què personalment les has realitzat durant aquest curs 2009-10.

Acció	Mai	Entre 1 i 2 vegades	Entre 3 i 5 vegades	Entre 5 i 10 vegades	Més de 10 vegades
Entregar un treball realitzat per tu que ja havies lliurat en cursos anteriors (per a la mateixa assignatura o per a una altra)					
Entregar un treball realitzat per un altre alumne que ja havia estat lliurat en cursos anteriors (per a la mateixa assignatura o per a una altra)					
Copiar de llocs web fragments de textos i —sense citar— enganxar-los directament en un document—en el qual hi ha una part de text escrita per tu mateix/a— i entregar-lo com a treball d'una assignatura					
Descarregar un treball complet d'Internet i entregar-lo, sense canvis, com a treball teu					
Pagar a algú perquè faci un treball acadèmic o comprar-lo (per exemple, mitjançant Internet)					
Copiar fragments de fonts impreses (llibres, enciclopèdies, diaris, articles de revista, etc.) i usar-los —sense citar— per a un treball					
Descarregar un treball complet d'Internet, traduir-lo i entregar-lo com a teu					
Fer íntegrament un treball a partir de fragments copiats literalment de llocs web (sense que al treball hi hagi cap part realment escrita per tu)					
Copiar parts de treballs lliurats en anys anteriors i usar-los com a parts d'un treball acadèmic nou					

2. A l'esquema següent es descriuen les mateixes accions que a la pregunta anterior. En aquest cas, es tracta que pensis amb els teus dos millors amics i assenyalis allò que creus o saps que fan, en relació amb les accions proposades a continuació.

Acció	Mai	Entre 1 i 2 vegades	Entre 3 i 5 vegades	Entre 5 i 10 vegades	Més de 10 vegades
Entregar treballs realitzats per ells que ja havien lliurat en cursos anteriors					
Entregar un treball realitzat per un altre alumne que ja havia estat lliurat en cursos anteriors					
Acció	Mai	Entre 1 i 2 vegades	Entre 3 i 5 vegades	Entre 5 i 10 vegades	Més de 10 vegades
Copiar de llocs web fragments de textos i —sense citar— enganxar-los directament a treballs d'una assignatura on hi ha parts escrites per ells mateixos					
Descarregar un treball complet d'Internet i entregar-lo, sense canvis, com a treball seu					
Pagar a algú perquè faci un treball acadèmic o comprar-lo (per exemple, mitjançant Internet)					
Copiar fragments de fonts impreses (llibres, enciclopèdies, diaris, articles de revista, etc.) i usar-los —sense citar— en un treball					
Fer íntegrament un treball a partir de fragments copiats literalment de llocs web (sense que al treball hi hagi cap part realment escrita per ells)					
Copiar parts de treballs lliurats en anys anteriors i usar-los com a parts d'un treball acadèmic nou					

3. Assenyala si estàs d'acord o no amb les afirmacions següents (a l'escala que has d'emprar per mostrar la teva opinió 0 vol dir "Totalment en desacord" i 10 vol dir "Totalment d'acord")

<i>"A l'ESO em varen ensenyar com fer un treball acadèmic"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Sóc un bon estudiant"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"M'agrada fer treballs per a l'escola / Institut"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Quan he de fer un treball, sempre esper al darrer dia"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Quan he de cercar informació per a fer un treball vaig, en primer lloc, a Internet"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Vull estudiar a la universitat"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Quan no sé com fer un treball, vaig a Internet"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Quan no sé com fer un treball, ho consult als meus pares/germans"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Quan no sé com fer un treball, ho consult als meus companys de classe"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Quan no sé com fer un treball, ho consult als meus professors"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Em descarreg moltes pel·lícules i música d'Internet"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Soc molt hàbil en el maneig de les TIC (Internet, mòbils...)"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>"Faig la majoria de treballs en castellà"</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

<i>“Depenent de l’assignatura, faig els treballs només en català o només en castellà”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Prefereix més fer treballs pràctics que teòrics”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Per fer un treball, moltes vegades, cerc informació en anglès”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Crec que els meus professors no es llegeixen els treballs”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“En general, crec que els professors saben emprar millor Internet que jo”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Trobo tot el que vull a Internet”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Hi ha molts treballs que no sé perquè ens els demanen”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Existeixen llocs web d’on em puc descarregar treballs ja fets”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Quan puc, copio i enganxo coses que trobo a Internet en els meus treballs”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Quan em diuen que faci un treball, em poso a fer-lo immediatament”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Crec que ens demanen massa treballs”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“A batxillerat, els treballs són més difícils que a l’ESO”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Quan he de cercar informació per fer un treball, generalment, el primer lloc a què vaig és Google”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Confio sempre en la veracitat del que trobo a Internet”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Sé com cercar informació al Google Acadèmic”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Sé com citar un llibre que he emprat per fer un treball”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Tot el que hi ha a Internet es pot copiar i/o descarregar, no fas res mal fet”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Sé què em pot passar si un professor descobreix que he copiat un treball”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Si quan has de fer un treball vas a Internet, cerques informació, la copies i l’enganxes en un document i entregues el treball tal qual, no fas res mal fet”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“És normal copiar alguna vegada en un examen”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“La majoria de professors, a batxillerat, em suggereixen que cerqui informació a la Vikipèdia per a fer treballs”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Sempre faig els treballs en català”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Normalment, vaig a la biblioteca per a cercar informació per fer un treball”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“A batxillerat m’han ensenyat com fer un treball acadèmic”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Els meus pares són més hàbils que jo en el maneig d’Internet”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Molts de professors em demanen que entregui els treballs a mà”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Generalment, no aprenc gairebé res amb els treballs que ens demanen fer”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Crec que tothom ha copiat alguna vegada un treball, o parts d’un treball d’Internet a l’ESO o batxillerat”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Quan he de cercar informació per a fer un treball vaig, en primer lloc, a la biblioteca de l’escola / Institut”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Si alguna vegada he copiat un treball, em fa por que el professor em descobreixi”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

<i>“Els professors, en general, m’animen que emprí Internet per fer treballs”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“A l’ESO em varen ensenyar com cercar informació a Internet”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“L’apartat bibliogràfic s’ha d’incloure al final de qualsevol treball”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Moltes vegades no trob el que cerc a Internet”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Quan trob una pàgina que em serveix per a fer un treball, deix de cercar més informació”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Prefereix fer treballs individuals que en grup”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Faig moltes faltes ortogràfiques quan escric un treball”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“A batxillerat m’han ensenyat com fer un treball acadèmic”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Els professors, generalment, em suggereixen pàgines d’Internet que em poden ajudar a fer els treballs”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Quan no trob el que cerc a Internet em pos nerviós”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“Sempre que he de cercar informació per a fer un treball cerc, en primer lloc, a llibres i enciclopèdies que tinc a casa”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>“És habitual en mi copiar i enganxar als meus treballs fragments que he trobat a la Vikipèdia”</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

4. Contesta, per favor aquestes qüestions:

Coneixes el web <i>El Rincón del Vago</i> ?	Sí	No	No ho sé
Alguna vegada has copiat treballs del web <i>El Rincón del Vago</i> ?	Sí	No	No ho sé
T’ha quedat, més d’una vegada, una assignatura per setembre a l’ESO o a batxillerat?	Sí	No	No ho sé
Has emprat alguna vegada l’opció de <i>Cerca avançada</i> de Google?	Sí	No	No ho sé
Saps com fer una cita quan elabores un treball acadèmic?	Sí	No	No ho sé
Saps què és una referència bibliogràfica en un treball acadèmic?	Sí	No	No ho sé
Has copiat alguna vegada durant un examen a ESO i/o batxillerat?	Sí	No	No ho sé

Moltes gràcies per la teva participació.

Índex de gràfics

- Gràfic 1. Idioma emprat amb major freqüència quan es relacionen amb els companys de classe.
- Gràfic 2. Idioma emprat amb major freqüència quan es relacionen amb la família.
- Gràfic 3. Percentatges d'alumnes que estan d'acord o en desacord amb l'afirmació que fan la majoria de treballs en castellà.
- Gràfic 4. Percentatges d'alumnes que afirmen haver aprovat o suspès en el darrer període d'exàmens.
- Gràfic 5. Autoconcepte dels enquestats amb relació a la seva condició d'estudiant.
- Gràfic 6. Percentatges dels alumnes que diuen que volen estudiar a la universitat.
- Gràfic 7. Percentatges dels qui afirmen ser hàbils en el maneig de les TIC.
- Gràfic 8. Percentatges dels qui afirmen ser més o menys hàbils que els seus professors en el maneig d'Internet.
- Gràfic 9. Percentatges dels qui afirmen ser més o menys hàbils que els seus pares en el maneig d'Internet.
- Gràfic 10. Percentatges d'alumnes que afirmen haver entregat un treball que havien fet i lliurat en cursos anteriors.
- Gràfic 11. Percentatges d'alumnes que afirmen haver entregat un treball realitzat per un altre alumne que ja havia estat lliurat en cursos anteriors.
- Gràfic 12. Percentatges d'alumnes que afirmen haver copiat de llocs web fragments de textos i haver-los enganxat en un document que s'ha fet passar com a propi.
- Gràfic 13. Percentatges d'alumnes que afirmen haver descarregat un treball complet d'Internet i entregar-lo com a treball propi.
- Gràfic 14. Percentatges d'alumnes que afirmen haver pagat per treballs acadèmics.
- Gràfic 15. Percentatges d'alumnes que afirmen copiar fragments de fonts impreses.
- Gràfic 16. Percentatges d'alumnes que afirmen haver descarregat un treball d'Internet, haver-lo traduït i lliurat com si fos fet per ell.
- Gràfic 17. Percentatges d'alumnes que afirmen haver fet un treball a partir de fragments copiats literalment de llocs web.
- Gràfic 18. Percentatges d'alumnes que afirmen copiar parts de treballs lliurats en anys anteriors.
- Gràfic 19. Percentatges d'alumnes que afirmen haver copiat durant un examen.
- Gràfic 20. Percentatges d'alumnes que afirmen conèixer el web El Rincón del Vago.
- Gràfic 21. Percentatges dels qui afirmen haver copiat treballs del web El Rincón del Vago.
- Gràfic 22. Percentatges d'alumnes que afirmen creure o saber que els seus dos millors amics de classe han entregat un treball que havien fet i lliurat en cursos anteriors.
- Gràfic 23. Percentatges d'alumnes que afirmen creure o saber que els seus dos millors amics de classe han entregat un treball realitzat per un altre alumne que ja havia estat lliurat en cursos anteriors.
- Gràfic 24. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han copiat de llocs web fragments de textos i haver-los enganxat en un document que feren passar com a propi.
- Gràfic 25. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han descarregat un treball complet d'Internet i l'han entregat com a treball propi.
- Gràfic 26. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han pagat per treballs acadèmics.
- Gràfic 27. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han copiat fragments de fonts impreses i els han emprats per a la realització de treballs acadèmics presentats com a propis.

- Gràfic 28. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han fet treballs a partir de fragments copiats literalment de llocs web.
- Gràfic 29. Percentatges d'alumnes que afirmen saber o creure que els seus dos millors amics de classe han copiat parts de treballs lliurats en anys anteriors.
- Gràfic 30. Percentatges dels qui creuen que tothom ha copiat un treball acadèmic a ESO o batxillerat.
- Gràfic 31. Percentatges dels qui creuen que a l'ESO els ensenyaren com fer un treball acadèmic.
- Gràfic 32. Percentatges dels qui creuen que a batxillerat els han ensenyat com fer un treball acadèmic.
- Gràfic 33. Percentatges dels qui creuen que a ESO els varen ensenyar a cercar informació a Internet.
- Gràfic 34. Percentatges dels qui diuen saber com fer una cita a l'hora d'elaborar un treball acadèmic.
- Gràfic 35. Percentatges dels qui afirmen que l'apartat bibliogràfic s'ha d'incloure al final de qualsevol treball.
- Gràfic 36. Percentatges dels qui diuen haver emprat l'opció de cerca avançada de Google.
- Gràfic 37. Percentatges dels qui afirmen saber cercar informació a Google Acadèmic.
- Gràfic 38. Percentatges dels qui diuen que, quan han de fer un treball, consulten Internet, els pares o germans, els companys de la classe i els professors.
- Gràfic 39. Percentatges dels qui diuen que, quan han de cercar informació per a fer un treball van, en primer lloc, a Internet o a la biblioteca de l'escola o institut.
- Gràfic 40. Percentatges dels qui afirmen que, normalment, recorren a la biblioteca a l'hora de cercar informació per a fer un treball acadèmic.
- Gràfic 41. Percentatges dels qui afirmen que quan han de cercar informació per fer un treball, el primer que fan és anar a Google.
- Gràfic 42. Percentatges dels que, a l'hora de fer un treball, afirmen cercar informació també en anglès.
- Gràfic 43. Percentatges dels qui afirmen confiar sempre en la veracitat del que troben a Internet.
- Gràfic 44. Percentatges dels qui afirmen que quan troben una pàgina que els serveix per a fer un treball, deixen de cercar més informació.
- Gràfic 45. Percentatges dels qui afirmen saber com citar un llibre emprat per fer un treball.
- Gràfic 46. Percentatges dels qui afirmen saber què és una referència bibliogràfica en un treball acadèmic.
- Gràfic 47. Percentatges dels qui creuen que tot el que hi ha a Internet es pot copiar i/o descarregar.
- Gràfic 48. Percentatges dels qui creuen que copiar i enganxar informacions d'Internet és una cosa correcta.
- Gràfic 49. Percentatges dels qui creuen que copiar alguna vegada en un examen és una cosa normal. +
- Gràfic 50. Percentatges dels qui afirmen que els agrada o no els agrada fer treballs escolars.
- Gràfic 51. Percentatges dels qui creuen que els professors no es llegeixen els treballs
- Gràfic 52. Percentatges dels qui creuen que els fan fer treballs que tenen poc sentit.
- Gràfic 53. Percentatges dels qui afirmen organitzar-se ràpidament a l'hora de fer un treball.
- Gràfic 54. Percentatges dels qui afirmen esperar al darrer dia a l'hora d'enllestir un treball sol·licitat.
- Gràfic 55. Percentatges dels qui creuen que a batxillerat els fan fer massa treballs.
- Gràfic 56. Percentatges dels qui opinen que els treballs que els fan fer són poc útils.
- Gràfic 57. Percentatges dels qui afirmen que quan copien tenen por que el professor els descobreixi.
- Gràfic 58. Percentatges dels qui afirmen preferir fer treballs teòrics.
- Gràfic 59. Percentatges dels qui afirmen que els treballs de batxillerat són més difícils que no els d'ESO.

Referències

- ACRL-ALA (2000). *Information Literacy Competency Standards for Higher Education*. Recuperat dia 10 de novembre de 2009 de:
<http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/informationliteracycompetency.htm>
- Mallon, J. (2001): *Stolen words*. Harvest Books. Chicago. ISBN: 0156011360
- Sureda, J.; Comas, R.; Mut, B. & Morey, M. (en premsa). *Les causes del plagi acadèmic segons l'alumnat universitari*.
- Swearingen, C. J. (1999). Originality, Authenticity, Imitation, and Plagiarism: Augustine's Chinese Cousins, in Buranen and Roy, pp. 19–30. (eds). *Perspectives on Plagiarism and Intellectual Property in a Postmodern World*. State University of New York Press.
- UNESCO (2003). *Towards an Information Literate Society*. (UNESCO/NCLIS) "Information Literacy Meeting Of Experts", Praga, República Txeca, 20-23 de Setembre. Recuperat dia 10 de novembre de 2009 de
http://portal.unesco.org/ci/en/ev.php-URL_ID=13272&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Bibliografia recomanada sobre el tema

- Alam, L. S. (2004): "Is Plagiarism more Prevalent in some Form of Assessment than Others?". A: R. Atkinson, C. McBeath, D. Jonas-Dwyer & R. Phillips (Eds), *Beyond the comfort zone: Proceedings of the 21st ASCILITE Conference*. Perth, 5-8 desembre. <http://www.ascilite.org.au/conferences/perth04/procs/alam.html>. Accedit el 16/12/2009.
- Anderson, G. L. (1999): "Cyberplagiarism", *College & Research Librarians News*, Vol 60.
- Arnold et al.; (2007): "Is there a Relationship between Honor Codes and Academic Dishonesty?", *Journal of College & Character*, vol. VIII, núm. 2, febrer.
- Auer, N.J; Krupar E. M (2001): "Mouse Click Plagiarism: The Role of Technology in Plagiarism and the Librarian's Role in Combating It - Statistical Data Included". *Library Trends*. Número d'hivern de 2001. ISSN: 0024-2594.
- Austin, M. & Brown, L. (1999): "Internet Plagiarism: Developing Strategies to Curb Student Academic Dishonesty", *The Internet and Higher Education* vol. 2, núm. 1, octubre.
- Badge, J., Cann, J. & Scott, J. (2007): "To Cheat or not to Cheat? A trial of the JISC Plagiarism Detection Service with Biological Sciences Students", *Assessment & Evaluation in Higher Education*, vol. 32, núm. 4.
- Bailey, P. (2001): "Academic misconduct: Responses from Deans and Nurse Educators", *Journal of Nursing Education*, vol. 40, núm. 3. ISSN: 0148-4834
- Bauer, M. & Moriyama, J (2004): "Avoiding Plagiarism in the Classroom". University of Hawaii. <<http://emedia.leeward.hawaii.edu/resources/plagiarism/03Forms.htm>>. (7/01/10)
- Bertram, T. (2007): "The Complexity of Integrity Culture Change: A Case Study of a Liberal

- Arts College”, *The Review of Higher Education*, volum 30, núm. 4. The John Hopkins University Press. ISSN: 0162-5748
- Blankenship, K. L. & Whitley, B. E. (2000): “Relation of general deviance to academic dishonesty”, *Ethics & Behavior*, vol. 10. ISSN: 1050-8422
 - Bocoy & Dibiase (2006): “Plagiarism by Adult Learners Online: A Case Study in Detection and Remediation”. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, vol 7, núm. 1 (2006), ISSN: 1492-3831
 - Bowman, L. (2004): *The Plagiarism Plague: A Resource Guide and CD-ROM Tutorial for Educators and Librarians*. Neal-Schuman Publishers. New York. ISBN: 1555705014
 - Braumoeller, B. F. & Gaines, B. J. (2001): “Actions do Speak Louder than Words: Deterring Plagiarism with the Use of Plagiarism Detection Software”, *Political Science & Politics*, 34(4).
 - Brown, V. J., & Howell, M. E. (2001): “The efficacy of policy statements on plagiarism: Do they change students’ views?”, *Research in Higher Education*, vol. 42, núm. 10. ISSN: 0361-0365
 - Bull, J.; Collins, C.; Coughlin, E.; Sharp, D. (2001): *Technical Review of Plagiarism Detection Software Report*. Luton: University of Luton.
 - Buranen, J. (1999): *Perspectives on Plagiarism and Intellectual Property in a Postmodern World*. State University of New York Press. New York. ISBN: 079144080X
 - Burke, M. (2004): “Deterring Plagiarism: A New Role for Librarians”. *Library Philosophy and Practice* vol. 6 (2)
 - Carrol, J. & Appleton, J. (2001): *Plagiarism A Good Practice Guide*. London: Joint Information Systems Committee. Versió electrònica accessible des de: http://www.jisc.ac.uk/uploaded_documents/brookes.pdf (10/01/10)
 - Carroll, J. (2002): *A Handbook for Deterring Plagiarism in Higher Education*. Oxford: Oxford Centre for Staff and Learning Development. ISBN: 1-873-57656-0
 - Chester, G. (2001): *Plagiarism Detection and Prevention. Final Report on the JISC Electronic Plagiarism Detection Project*. Londres: Joint Information Systems Committee.
 - Clough, P. (2003): “Old and new challenges in automatic plagiarism detection”. *Plagiarism Advisory Service*, volum 10.
 - Comas, Sureda & Urbina (2005): “The “Copy and Paste” Generation: Plagiarism Amongst Students, a Review of Existing Literatura”. *Internacional Journal of learning*, volum 12.
 - Del Carlo, I. & George M. (2004): “Students’ Perceptions of Academic Dishonesty in the Chemistry Classroom”. *Journal of Research in Science Teaching*, vol 41, núm.1.
 - Deubel, P. (2005): “Plagiarism: Prevention Is the Name of the Game”. *English Leadership Quarterly*, 28(1), 6-11.
 - Dordoy, A. (2002), “Cheating and Plagiarism: Staff and Student Perceptions at Northumbria”, Northumbria Conference. A: <http://online.northumbria.ac.uk/LTA/media/docs/Conference%20Publication%202002/AD.doc>
 - Edlund, R. (2005): *What is plagiarism and why do people do it?*. University Writing centre, University of California. Los Angeles.

- Ellery, K. (2008): "Undergraduate plagiarism: a pedagogical perspective", *Assessment & Evaluation in Higher Education*, vol. VIII.
- Ellis, L. (2003): "MP3s, Plagiarism, and the Future of Knowledge". *ClickZ Network*. 24 setembre 2003.
- Ercegovac, Z.; Richardson, J. V. (2004): "Academic Dishonesty, Plagiarism Included, in the Digital Age: A Literature Review". *College and Research Libraries*, vol. 65(4)
- Fortney, L. (2003): *Preventing Plagiarism*. Information Technology Learning Centers. Gener 2003. Montgomery College.
- Goddard & Rudzki (2005): "Using an Electronic Text-Matching Tool (Turnitin) to Detect Plagiarism in a New Zealand University". *The Journal of University Teaching and Learning Practice*. Volum 2, Issue 3b, 2005. ISSN: 1449-9789
- Hamilton, D., Hinton, L. & Hawkins, K. (2003): "International Students at Australian Universities. Plagiarism and Culture". A: *Proceedings Inaugural Educational Integrity Conference 2003*. Adelaide, South Australia.
- Hansen, B. (2003) "Combating plagiarism." CQ Researcher, setembre 2003. Accessible des de: <http://www.cqpress.com/docs/Combating%20Plagiarism.pdf> (12/01/10).
- Harding et al. (2007): *The theory of Planned Behavior as a Model of Academic Dishonesty in Humanities and Engineering Undergraduates* <http://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/2027.42/55271/3/2007%20EB%20PACES2%20To%20Appear.pdf> (12/01/10)
- Harris, R. (2001): *The Plagiarism Handbook: Strategies for Preventing, Detecting, and Dealing With Plagiarism*. Pyczak Publishing. San Francisco. ISBN: 1884585353
- Hart, M. & Friesner, T. (2004): "Plagiarism and Poor Academic Practice – A Threat to the Extension of e-Learning in Higher Education?". *Electronic Journal on e-Learning*, febrer 2004.
- Hedrich, A. et al. (2004): *Preventing & Detecting Plagiarism. Faculty Workshop*. Accesible des de: http://library.usu.edu/Serv/Courses/Plagiarism/Plagiarism_Docs/Plagdesignassinghand.pdf (20/12/09).
- Hinman, L. M. (2002): "Academia Integrity and the World Wide Web". *Computers and Society*, vol. 31, núm. 1.
- Holmberg, M. & McCullough, M.. (2004): *Anti-Plagiarism Tools: Scirus v. Google. Université Laval*. Accessible des de http://www.bibl.ulaval.ca/iatul2005/iatul-pres/melissa_holmberg.pdf (20/12/09).
- Hrback J. et al, (2004): "Academic Misconduct among Medical Students in a Post-communist Country", *Medical Education*, vol. 38, núm. 3.
- Humes, M. (2003): "Examining Anti-plagiarism Software." *Claremont Makeena College Internal review*. Volum 12
- Iyer, R. & Eastman, L. (2006): "Academic Dishonesty: Are Business Students Different From Other College Students?", *The Journal of Education for Business*, vol. 82, núm. 2.

- Jocoy, L. & DeBiase, J. (2006): "Plagiarism by Adult Learners Online: A Case Study in Detection and Remediation", *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, vol. 7, núm. 1, ISSN: 1492-3831.
- Jordan, A. (2001): "College student cheating: The role of motivation, perceived norms, attitudes, and knowledge of institutional policy", *Ethics & Behavior*, vol. 11, núm. 23. ISSN: 1050-8422
- Joyce, D. (2007): "Academic Integrity and Plagiarism: Australasian perspectives", *Computer Science Education*, vol. 17, núm. 3, setembre, DOI: 10.1080/08993400701538062
- Lahur, A. (2004): "Plagiarism among Asian Students at an Australian University Offshore Campus: Is it a Cultural Issue? A pilot Study". Conferència HEDSA 2004. Accessible des de: <http://herdsa2004.curtin.edu.my/Contributions/NRPapers/A033-jt.pdf> (03/12/09)
- Lambert et al. (2003): "Collegiate Academic Dishonesty Revisited: What Have They Done, How Often Have They Done It, Who Does It, and Why Did They Do It?", *Electronic Journal of sociology*, Vol IV.
- Lathrop, B. (2005): *Guiding Students from Cheating and Plagiarism to Honesty and Integrity : Strategies for Change*. Libraries Unlimited. ISBN: 159158275X
- Lipson, A & Reindl, S. (2003): "The responsible plagiarist". *About Campus*, juliol-agost 2003 pp. 23-29.
- Loo, R (2002): "The Delphi Method: a Powerful Tool for Strategic Management". *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, volum 25, núm. 4, 2002 pp. 762-769. ISSN: 1363-951X
- Mardsen, H. et al. (2005): "Who Cheats at University? A Self-report Study of Dishonest Academic Behaviours in a Sample of Australian University Students", *Australian Journal of Psychology*, vol. 57, núm.1 DOI: 10.1080/00049530412331283426
- McCabe D., et al. (2006): "Academic Dishonesty in Graduate Business Programs: Prevalence, Causes, and Proposed Action", *The Academy of Management Learning and Education*, vol 5, núm.3.
- McCabe, D. (2001): "Cheating in academic institutions: a decade of research". *Ethics and Behavior*, 11.
- McLafferty, C. & Foust K. (2004): "Electronic Plagiarism as a College Instructor's Nightmare - Prevention and Detection". *Journal of Education for Business*.
- Miguel, J.C. (2002): "El ciberplagio." *Textos de didáctica de la lengua y la literatura*, ISSN 1133-9829, núm. 30, 2002 (Exemplar dedicat a: imitar, plagiar, crear), pàgs. 67-83
- Mohammed Y. A., Rawwas Jamal A. Al-Khatib & Scott J. Vitell (2004): "Academic Dishonesty: A Cross-Cultural Comparison of U.S. and Chinese Marketing Students", *Journal of Marketing Education*, vol. 26, núm. 1, DOI: 10.1177/0273475303262354
- Murray, B. (2002): "Keeping Plagiarism at Bay in the Internet Age". *Monitor on physiology*, núm. 2, febrer 2002.
- O'Connor, S. (2003): "Cheating and Electronic Plagiarism: Scope, Consequences and Detection. Proceedings". Educause in Australia 2003 Conference.

- Oliphant, T. (2002): *Cyber-Plagiarism: Plagiarism in a Digital World*. Canadian Library Association. 78-80.
- Park, C. (2003): "In Other (People's) Words: Plagiarism by University Students—Literature and Lessons". *Assessment & Evaluation in Higher Education*, octubre 2003. Accessible des de http://www.lancs.ac.uk/staff/gyaccp/caeh_28_5_02lores.pdf (10/01/09)
- Payner & Mills, (2005): *Academic Plagiarism: An Analysis of Current Technological Issues*.
- Pollinger. M. (2004) "National Survey of Students and Recent Students into the Prevalence of Plagiarism". Report presented to the JISC National Conference "Plagiarism, Practice and Policies", 2004, a Northumbria University, London, FreshMinds Research Consultancy
- Rabi, S. (2006): "Characteristics, Prevalence, Attitudes, and Perceptions of Academic Dishonesty Among Pharmacy Students", *American Association of Colleges of Pharmacy*, vol. 70, núm. 4.
- Rettinger, D.A., Jordan, A.E., & Peschiera, F. (2004): "Evaluating the Motivation of other Students to Cheat: A Vignette Experiment", *Research in Higher Education*, vol. 45, núm. 14. ISSN: 0361-0365
- Ross, J. (2005): "Academic dishonesty and the Internet", *Communications of the ACM*, vol. 48, núm. 10. ISSN:0001-0782
- San Diego University (1997): *Fundamental Principles of Academic Integrity*. <http://ethics.sandiego.edu/eac/Summer2000/Readings/Principles.html>
- Scanlon, P. (2003): "Student Online Plagiarism: How Do We Respond?", *College Teaching*, vol. 51.
- Selwyn, N. (2007): "Not necessarily a Bad Thing ...: a Study of Online Plagiarism amongst Undergraduate Students", *Assessment & Evaluation in Higher Education*, vol. VII.
- Shifra Baruchson-Arbib & Eti Yaari (2004): "Printed Versus Internet plagiarism". *International Journal of Information Ethics*, vol. 1 (06/2004) ISSN 1614-1687
- Simon, A. et al. (2003): "The Other Side of Academic Dishonesty: the Relationship between Faculty Scepticism, Gender and Strategies for Managing Student Academic Dishonesty Cases", *Assessment & Evaluation in Higher Education*, vol. 28, núm. 2.
- Sokoloff, H. (2003): "One in three students admits to plagiarizing". *Linked to teacher's skill*, vol. 45.
- Sureda, J. & Comas, R. (2004): "The use of new technologies amongst minors in the Balearic islands." *Australian Association for Research in Education*, 2004. Accesible des de <http://www.aare.edu.au/04pap/for04246.pdf> (12/12/05)
- Sureda, J. & Comas, R. (2005): *Fuentes de información y documentación a través de Internet para investigadores en educación ambiental*. Ministerio de Medio Ambiente. Serie de Educación Ambiental. ISBN: 84-8014-628-1
- Sutherland-Smith, W. (2005): "Pandora's Box: Academic Perceptions of Student Plagiarism in Writing", *Journal of English for Academic Purposes*, vol. 4, núm. 1. ISSN: 1475-1585

- Teixeira & Rocha (2006): "Academic Cheating in Austria, Portugal, Romania and Spain: a Comparative Analysis". *Research in Comparative and International Education*, volum 1, núm. 3, 2006.
- Tjaden, T. (2005): "The Paradox of Legal Research and Writing in Law School: Ignoring its Importance at Our Peril". CALT Conference, Vancouver, juny 22-24, 2005. Accessible des de: http://www.acpd-calt.org/shared_docs/2005_tjaden.pdf (11/01/09)
- Trenholm, I. (2006): "A Review of Cheating in Fully Asynchronous Online Courses: A Math or Fact- Based Course Perspective", *Journal of Educational Technology Systems*, vol. 35, núm. 3, ISSN: 0047-2395.
- Universidad San Francisco de Quito (2007): *Deshonestidad académica*. <http://www.usfq.edu.ec/decanatodeestudiantes/html/desonestidad.html>
- University of Alberta. (2005): "Why Students Plagiarize". University of Alberta. Accessible des de: <http://www.library.ualberta.ca/guides/plagiarism/why/index.cfm> (10/01/10).
- University of Southern Australia. (2005): *Forms of Plagiarism*. University of Southern Australia. Accessible des de <http://www.usq.edu.au/plagiarism/infostaff/forms.htm> (10/01/10).
- Urbina Ramírez, S. (2004): "Ciberplagio: "construyendo" trabajos universitarios". *EDUTECH 2004*. Accessible des de http://edutec2004.lmi.ub.es/sud/tit_c.htm (10/01/10).
- Yeo, S. (2007): "First-year University Science and Engineering Students' Understanding of Plagiarism", *Higher Education Research & Development*, 26, 2.